

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ.

наша СЛОВА.pdf

Трэці год выдання **№ 9 (113) 28 лютага 2024 г.**

Міжнародны дзень роднай мовы...

... па гарадах і вёсках

Палац культуры горада Ліды

Супрацоўнікі Палаца культуры горада Ліды далучыліся 21 лютага да святкавання Дня роднай мовы. З самай раніцы наведвальнікаў установы сустракалі прывітаннямі на беларускай мове.

На працягу ўсяго дня ў Палацы культуры праходзіў цэлы шэраг мерапрыемстваў, прысвечаных святу:

ТК “Культура Лідчыны”.

Міжнародны дзень роднай мовы...

... *па гарадах і вёсках*

Палац культуры горада Ліды

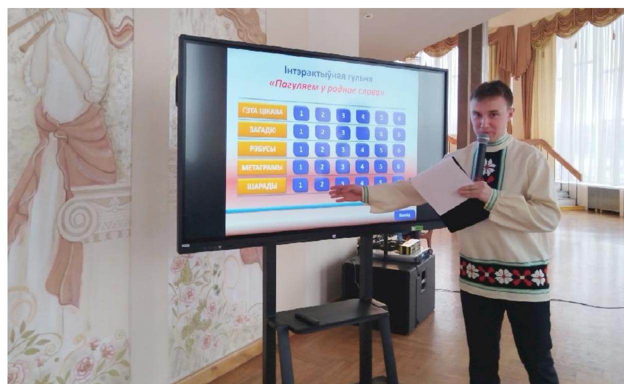
Родная мова, цудоўная мова!
Ты нашых думак - уток і аснова!

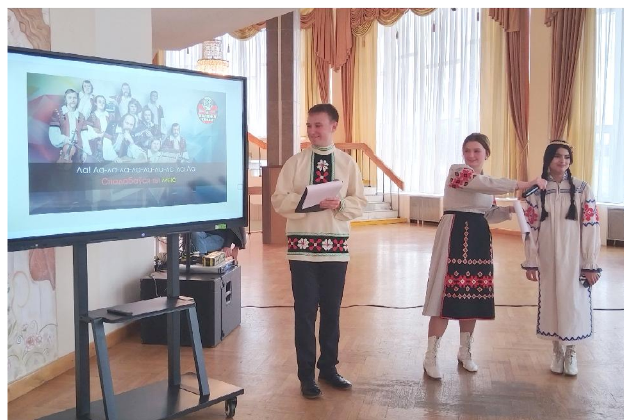
Гэтыя радкі Уладзіміра Дубоўкі сталі рэфрэнам літаратурна-музычнай праграммы "Родная мова - у марах, у песнях, у снах".

У рамках мерапрыемства прагучалі творы лідскіх паэтаў - удзельнікаў аматарскага аб'яднання "Муз-Альянс": Людмілы Краснадубскай Кастуся Якубчыка, Тарэсы Смольскай, Ірыны Маркевіч, Станіславы Белагаловай і інш., прайшла інтэрактыўная гульня "Пагуляем у роднае слова", адбылося выступленне народнага хору ветэранаў "Майскія зоры".

ТК "Культура Лідчыны".

Міжнародны дзень роднай мовы...
... *па гарадах і вёсках*
Палац культуры горада Ліды

Да дня роднай мовы была прымеркавана гульнявая праграмма "Хвілінка роднай мовы". Маленькія гледачы актыўна адказвалі на пытанні вядоўцаў, а таксама з асаблівай цікавасцю сачылі за прыгодамі герояў спектакля "Як казкі пераблыталіся" ўзорнага тэатра "Какос".

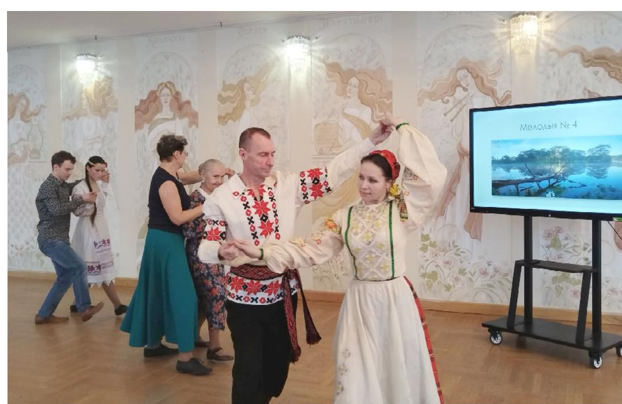

ТК "Культура Лідчыны".

Танцавальна-пазнавальная забава "Танцуем падаўнейшаму" завяршыла шэраг мерапрыемстваў Палаца культуры горада Ліды, прымеркаваных да Міжнароднага дня роднай мовы.

ТК "Культура Лідчыны".

Мова родная мая, ганаруся табой я

“21-га лютага свет адзначае Дзень роднай мовы. Штогод яго святкуюць з двухтысячнага года з мэтай абароны моўнай і культурнай шматстайнасці. Беларуская мова найстаражытнейшая сярод славянскіх і адна з самых мілагучных сярод еўрапейскіх. Моўная культура белару-саў надзвычай багатая і самабытная. Яна ўвасоблена ў песнях, прыказках, у творах мастацкай літаратуры і, вядома ж, у публіцыстычных матэрыялах на старонках друкаваных выданняў. У Міжнародны дзень роднай мовы ў Беларусі праходзяць розныя мерапрыемствы і акцыі. У нашым горадзе, як і па ўсёй краіне, штогод 21 лютага ўсе ахвотнікі пішуць дыктоўку на беларускай мове. Падтры-малі традыцыю і сёння. У Лідскай раённай бібліятэцы імя Янкі Купалы лідзяне змаглі праверыць свае веды па роднай мове”, - так пачало аповед пра 17-ю Агульнанацыянальную дыктоўку ў Лідскай раённай бібліятэцы імя Янкі Купалы Лідскае тэлебачанне.

(https://lidanews.by/news/life/33354news.html)

21 лютага дыктоўку тут пісалі ў рамках акцыі “Мова родная мая, ганаруся табой я”.

Да пачатку мерапрыемства былі разгорнуты выставы новых кніжных паступлення ў на беларускай мове і кніг мясцовых аўтараў.

Пра новыя паступлені распавяла бібліёграф бібліятэкі Галіна Курбыка.

Саму дыктоўку, тэкст “Выратавалі мост” чытала намеснік дырэктра бібліятэкі Алена Быстрыцкая.

Тэкст дыктоўкі быў узяты з колішняй лідскай газеты “Уперад” і распавядае пра тое, як у 1944 годзе быў выратаваны ад падрыву замініраванымі немцамі мост цераз Нёман каля вёскі Сялец Лідскага раёна.

У напісанні дыктоўкі прынялі ўдзел бібліятэкары, чытачы, тутэйшыя краязнаўцы. Традыцыя дыктовак у гэтай бібліятэцы бярэ пачатак з 2-й і ні разу не перарывалася.

Наш кар.

Дзень роднай мовы ў Доме Таўлая

Міжнародны дзень роднай мовы - адзін з важных для Дома Валянціна Таўлая Лідскага гісторыка-мастацкага музея. Тут пастаянна гучыць роднае слова, тут калегі вядуць размову паміж сабою на роднай беларускай мове, тут экскурсіі праводзяцца таксама на матчынай мове. Адказ на пытанне: "Чаму такая тут завядзёнка?" - зусім просты. У будынку, што па сучасным адрасе: Замкавая,7 жыў беларускі паэт Валянцін Таўлай. Нядаўна, 8 лютага творчая інтэлігенцыя Беларусі адзначыла 110 год з дня нараджэння паэта. Нагадаем, што ў мемарыяльным пакоі Валянціна Таўлая знайшлі сваё месца эпісталярная спадчына паэта, фотаздымкі, дакументы, якімі падзяліліся калегі з іншых музеяў, архіваў і бібліятэк Беларусі, у якіх захоўваецца фонд паэта.

Сёння, як і па назве выстаўкі "У дом твой сцежка прывяла сама…", наведаліся вучні з СШ №13. І менавіта, у Міжнародны дзень роднай мовы. А як жа! Вучні адразу акунуліся ў беларускую прастору. Навуковы супрацоўнік музея Алесь Хітрун зачытаў уласныя вершы, прысвечаныя роднай мове. Згадалі класікаў беларускай літаратуры, кнігі якіх, нават і прыжыццёвыя, экспануюцца ў доме паэта. Даведаліся пра шлях у творчасць Валянціна Таўлая, які пачаўся з горада Ліда яшчэ з 7-гадовага ўзросту. Вучням стала вядома, што беларуская мова і Валянцін Таўлай - гэта адзінае цэлае. Менавіта на абарону роднай мовы паэт ужо з юнацкіх гадоў вёў за сабою народ з мэтай, каб усе жыхары беларускай зямлі зваліся беларусамі, быў пакараны, пазбаўлены волі.

З задавальненнем юныя наведвальнікі пазнаёміліся

з выстаўкай "А пачнём мы казку так…". Яны пачулі з вуснаў ужо нязменных герояў - казачніцы бабулі Нюсі і расказчыка дзядзькі Алеся беларускія народныя казкі, пазнаёміліся з арыгінальнымі музейнымі прадметамі з таго ці іншага казачнага сюжэту.

Завітайце і Вы ў Дом паэта!
Тут шчырае "Дзякуй!"
Вам скажуць за гэта!

Наш кар.

17-я Агульнанацыянальная дыктоўка ў клубах Лідчыны

З нагоды Міжнароднага Дня роднай мовы ў сельскіх філіялах Лідскага раённага цэнтра культуры і народнай творчасці правялі дыктоўкі.

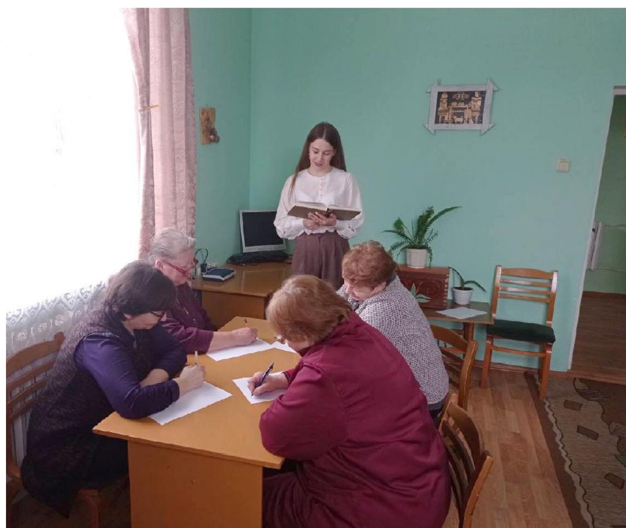

Работнікі філіялаў пісалі тэксты на беларускай мове. Праводзіліся віктарыны і адукацыйныя квэсты на веданне і валоданне роднай мовай.

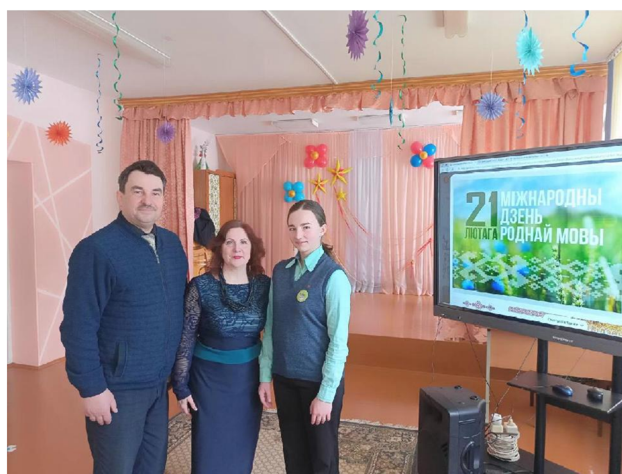
ТК “Культура Лідчыны”.

Дзень роднай мовы ў Бердаўцы

21 лютага на базе Бердаўскай базавай школы Лідскага раёна працаўнікі Бердаўскага культурна-досугавага цэнтра правялі інтэлектуальна-пазнавальную праграму "Роднымі словамі, дзівоснымі фарбамі - пра Беларусь".

ТК “Культура Лідчыны”.

Лідскія пісьменнікі напісалі дыктоўку

21 лютага паседжанне лідскага літаб'яднання "Суквецце" было нешматлікае. Многія паэты ў гэты час удзельнічалі ў канцэртнай праграме да Дня роднай мовы ў Палацы культуры. Тыя, хто сабраўся, пісалі 17-ю Агульнанацыянальную дыктоўку. Чытаў урывак з кнігі Уладзіміра Карпава "Далёкія зарніцы" паэт Алесь Хітрун.

Тэкст мае даволі складаную сістэму знакаў прыпынку, былі нават спрэчкі, але вырашылі трымацца аўтарскай версіі. Па выніках найлепш напісалі Станіслава Белагаловая, Уладзімір Васько і Станіслаў Суднік, 2-я пазіцыя ў Галіны Курбыкі, а 3-я - у Валерыя Мацулевіча.

Наш кар.

У Дзень роднай мовы сустрэча з паэтам

21 лютага ў філіяле № 1 бібліятэкі імя Я. Купалы г. Ліды праходзіла мерапрыемства, прысвечанае Дню роднай мовы. На мерапрыемства былі запрошаны дзеткі з дзіцячага садка нумар сем, старэйшая група. Супрацоўнікі бібліятэкі і яе загадчыца Ненартовіч С. К. знаёмілі дзетак з творчасцю знакамітых пісьменнікаў: Якуба Коласа і Янкі Купалы, менавіта з дзяцінствам паэтаў і як яны прыйшлі ў паэзію. Таксама на мерапрыемства быў запрошаны госць працаўнік Лідскага чыгуначнага дэпо паэт Лідчыны Кастусь Якубчык, ён чытаў дзеткам вершы і загадваў загадкі, якія сам напісаў, дзеткі былі задаволеныя. На прыканцы госць паведаміў дзеткам, як трэба паводзіць сябе ля чыгуначнага шляху, потым раздаў каляровыя буклецікі з правіламі паводзінаў.

Наш кар.

Буслы вяртаюцца

Кліча вясна дадому буслоў
І чакае з надзеяй і гонарам.
Добра знаёмыя вольных вятроў,
Ляцяць яны клінам прымораным.

Далёка, далёка іх цягнецца шлях,
Мабыць, не вытрымаць гэты маршрут.
Імгненнем адным у самотных вачах
Застанецца там, хто не вытрымаў тут.

Сустракае зямля блакітных азёр
З усмешкай, як сонейка ззяючы.
Ведае кожны з іх месца сваё.
Тут чакаюць, іх бачыць жадаючы...

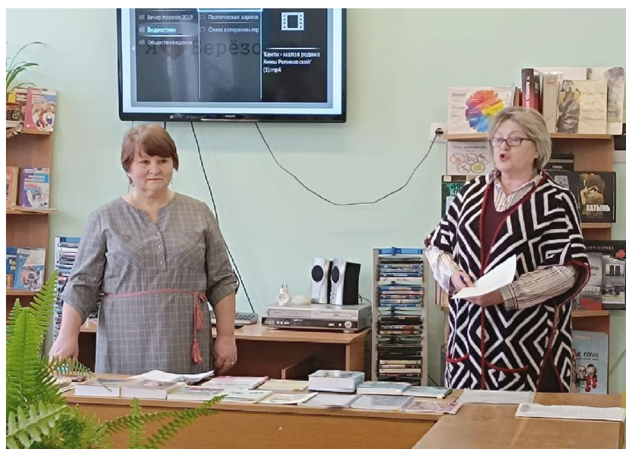
Кастусь Якубчык.

"Таткава мова, матулін напеў"

Лідскія пісьменнікі - частыя госці ў вучняў 11 школы г. Ліды. Прадметныя тыдні, юбілеі, урачыстыя падзеі…

Нагодай для чарговай сустрэчы на гэты раз стаў Дзень роднай мовы. А хто як не сапраўдны пісьменнік данясе да падлеткаў прыгажосць роднага слова? І назва літаратурнай гасцёўні "Таткава мова, матулін напеў…" сапраўды адпавядала нагодзе сустрэчы.

Словы выбраны не выпадкова, гэта радкі з верша лідскай паэтэсы Ганны Рэлікоўскай, якая і завітала ў госці да вучняў. Юныя аматары паэзіі пачулі неверагодна прыгожыя вершы на роднай мове ў выкананні аўтара і змаглі ацаніць шматграннасць творчасці Ганны Леанардаўны. З заміраннем сэрца, здавалася, некаторыя падлеткі слухалі паэтычныя шэдэўры, якія былі прысвечаныя роднай мове, малой радзіме, любай матулі, роднай дачцэ, каханню. Прыйшліся да спадобы юнакам ды дзяўчатам і жартоўныя вершы, амаль гумарэскі, на сучасныя сюжэты, якія непасрэдна маюць адносіны да моладзі.

Цікавымі для ўдзельнікаў гасцёўні стала і біяграфічная даведка пра паэтэсу. Ганна Леанардаўна цяпер знаходзіцца на заслужаным адпачынку, але ў мінулым яна працавала настаўніцай гісторыі ў СШ № 8, 17, і амаль адзінаццаць гадоў яе працоўны шлях быў звязаны з 11-й лідскай школай, дзе яна з 2006 па 2017 год выконвала абавязкі намесніка дырэктара па вучэбнай рабоце. Родам яна з вёскі Кянці Лідскага раёна, якую вучні наведалі

віртуальна падчас прагляду паэтычнай відэазамалёўкі. Шмат друкуецца ў перыядычных выданнях, часопісах "Западная Двина", "Метаморфозы", яе вершы размешчаны ў паэтычных зборніках "Ад лідскіх муроў", "Дарослыя - дзецям", "Мая маленькая радзіма", "Шануйце роднае слова", "Поэзия - души движение" і інш. Тэмы вершаў яна не выбірае, не прыдумвае, яны, як заўважыла паэтэса, складаюцца самі. Друкуе свае вершы з часу, калі была навучэнкай Ваўкавыскага педагагічнага вучылішча. А паэтычны дэбют на старонках лідскага раённага выдання "Уперад", цяпер "Лідская газета", адбыўся ў 1983 годзе. Да сёняшняга дня Ганна Леанардаўна захоўвае нумары газет, дзе былі надрукаваны яе вершы яшчэ пад дзявочым прозвішчам Стэфановіч. Сёння паэтэса з'яўляецца ўдзельніцай некалькі літаратурных аб'яднанняў: "Чертог поэта", "Суквецце" пры рэдакцыі "Лідскай газеты", рэспубліканскага грамадскага аб'яднання беларускага літаратурнага саюза "Полоцкая ветвь".

Мілагучная паэтычная мова, цікавасць да творчасці таленавітай паэтэсы і прыемнай суразмоўцы, удумлівыя погляды вучняў, усмешкі на жартоўныя вершы - усё гэта стварыла цёплую атмасфера сустрэчы літаратурнай гасцёўні "Таткава мова, матулін напеў…", якая прайшла ў школьнай бібліятэцы і, я ўпэўнена, надоўга застанецца ў памяці вучняў.

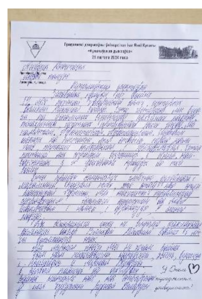
Наталля Мікалаеўна АНАШКЕВІЧ,
класны кіраўнік 11 класа
г. Ліда, школа № 11.

У Лідскім каледжы напісалі Купалаўскую дыктоўку

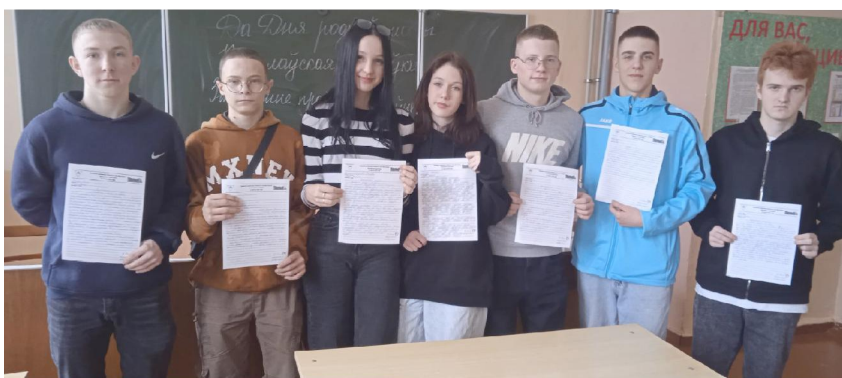
Традыцыйна 21 лютага ўвесь свет адзначае Міжнародны дзень роднай мовы. Штогод выкладчыкі і навучэнцы Лідскага каледжа ў гэты

дзень пішуць Купалаўскаю дыктоўку. А таксама праводзяць цікавыя мерапрыемствы па папулярызацыі беларускай мовы.

Сёлета Купалаўскую дыктоўку ў Лідзе пісалі 310 навучэнцаў 1-га і 3-га курсаў.

Пісалі дыктоўку і выкладчыкі:
Ліпская С.А.
Кульбіцкая К.С.
Кушава Л.М.
Калпінская Н.С.

Наш кар.

"Агністае крыжаванне" ў Дзень роднай мовы

21 лютага, у Міжнародны дзень роднай мовы, вучні ДУА "Геранёнская сярэдняя школа" наведалі Лідскі гісторыка-мастацкі музей. Інтэрактыўная гадзіна "Агністае крыжаванне" была не толькі вясёлай забавай для навучэнцаў 1 і 2 класа, а экскурсам у гісторыю новых слоў, традыцый нашых продкаў.

Запрашаем усіх у свой вольны час далучацца да вытокаў роднай мовы, спадчыны нашых землякоў у атмасферна-этнаграфічнай гасцёўні "Час. Традыцыі. Вобразы".

Дык чаруй жа людзей паміж моваў другіх
І гучы вечна, ярка і нова
Мова продкаў маіх і нашчадкаў маіх -
Беларуская родная мова!

Алесь Ставер.

Наш кар.

Дыктоўка ў Дзяржынску

Добрай традыцыяй у г. Дзяржынску стала правядзенне беларускай дыктоўкі ў Дзень роднай мовы. Вось і 21 лютага ў чытальнай зале была арганізаваная дыктоўка, на якой прысутнічалі вучні школ і гімназій, паэты, прадстаўнікі мясцовай улады. Дыктавала дырэктар раённай бібліятэкі Валянціна Клімовіч. Быў выбраны невялічкі твор Каруся Каганца "Варона" з кнігі "Нашыя птушкі". Прысутныя адгадвалі таксама крыжаванку "Наша мова - бярозавік весні", якая была надрукаваная 21 лютага ў газеце "Звязда".

Выдатная паэтка Рэгіна Рэўтовіч прачытала свой верш, прысвечаны роднай беларускай мове. Трэба спадзявацца, што гэтая добрая традыцыя пражывецца не толькі на Койданаўшчыне, а і ў розных куточках Беларусі.

В. Целеш.

ЁСЦЬ НАВІНЫ ДА ДНЯ РОДНАЙ МОВЫ

21 лютага адзначылі Дзень роднай мовы. Вельмі важна і неабходна, каб наша нацыянальная беларуская мова развівалася і пашыралася яе выкарыстанне. Зараз у гарадах нячаста можна пабачыць беларускамоўныя плакаты, банеры, муралы, і сітуацыю трэба змяняць, каб роднай мовы вакол нас станавілася больш. На гэты конт дасылала звароты ў гарадскія і раённыя выканкамы Беларусі, прапаноўвала ўсталяваць банеры з цытатамі і выслоўямі нашых знакамітых паэтаў, пісьменнікаў, каб не толькі ў Дзень роднай мовы, але і ў іншыя дні жыхары маглі бачыць і прачытаць родныя словы. Прыемна адзначыць, што супрацоўнікі выканкамаў актыўна адгукаліся на маю прапанову, і ў 2024 годзе банеры, якія славяць нашу мову і нашых пісьменнікаў, усталююць больш за два дзесяткі выканкамаў.

Віцебская вобласць:
1. Міёры
2. Расоны
3. Сянно
4. Ушачы
5. Шаркаўшчына
6. Шуміліна
7. Чашнікі
Гомельская вобласць:
1. Калінкавічы
2. Лельчыцы
3. Чачэрск
4. Гомельскі раённы выканкам
Гарадзенская вобласць:
1. Масты
2. Ашмяны
3. Воранава
4. Карэлічы
5. Наваградак
Менская вобласць:
1. Крупкі
2. Пухавічы
3. Беразіно
4. Вілейка
5. Узда
Магілёўская вобласць:
1. Дрыбін
Берасцейская вобласць:
1. Івацэвічы
2. Берасцейскі гарвыканкам. "Брэстгартранс" зробіць тэматычнае афармленне тралейбуса і аўтобуса з размяшчэннем банераў з цытатамі беларускіх паэтаў і пісьменнікаў.

Дарэчы, у Карэлічах акурат да Дня роднай мовы размясцілі банер з імёнамі ўраджэнцаў гэтых цудоўных мясцін, якія ўнеслі значны уклад у культурнае развіццё нашай Беларусі.

Зоя Доля.

Леанід Лаўрэш

Цэрквы горада Ліды да пачатку XIX ст.

У гэтым артыкуле я вырашаў сабраць усё тое, што ўдалося знайсці ў апошнія гады па заяўленай тэме, дадаць гэта да ранейшых матэрыялаў, выправіць непазбежныя ранейшыя памылкі і недахопы.

Нагадаю, што сёння можна з адноснай упэўненасцю казаць пра існаванне паселішча на тэрыторыі Ліды ўжо ў XII ст., рэшткі якога былі знойдзены ў 1930-х гг.[1] Цікавым і важным для нас з'яўляецца тое, што паселішча было славянскім, а не балцкім, як пра тое пісаў Тэадор Нарбут[2], пры тым, што датыроўка археолагаў адносна добра супадае з датай заснавання нашага горада, якую Нарбут дае як 1180 г.

1180 г. як год заснавання Ліды, зараз (спадзяюся, часова) адрынуты, але другая дата якую даў Нарбут - 1323 г., год заснавання замка, прынята афіцыйна, хоць і вядома, што замак пабудаваны пазней, наўрад ці раней да 1330 г., хаця б таму, што ў 1323 г. Гедымін толькі пачаў рассылаць лісты з запрашэннямі да сябе нямецкіх майстроў.

Па тэме гэтага артыкула важна, што Тэадор Нарбут пісаў - адначасова з пабудовай Лідскага замка, г. зн. пасля 1320-х гг. на яго тэрыторыі з'явілася капліца[3]. Заўважу: безымянная капліца, а не царква!

Тут трэба зрабіць адну заўвагу.

10 кастрычніка 1865 г. падчас асвячэння царквы ў Шчучыне, святар Віленскага Кафедральнага сабора а. Антон Пшчолка, не гісторык, у сваёй прамове зрабіў агляд царкоўнай гісторыі Лідчыны, некаторыя з тэзаў якога, нават у сярэдзіне XIX ст., выглядалі ненавуковай фантастыкай, не мелі ніякага абгрунтавання ў дакументах, і, зразумела, што не атрымалі далейшага развіцця. З прамовы святара, напрыклад, можна даведацца, што Дайнаўскае княства з цэнтрам у сучаснай вёсцы Дайнава пад Лідай было часткай вялікага Валынскага княства, а сама Дайнава - горадам (!), даведацца пра перанос Гедымінам з Дайнавы ў Ліду сталіцы княства[4], а самым неверагодным, як для мяне, ёсць наступнае: *"У Дайнаве спрадвеку існаваў праваслаўны храм у імя св. Вялікапакутніка і Пераможца Георгія, таму і Гедымін пасля пабудовы мураванага замка ў Лідзе паставіў у ім і праваслаўную царкву ў імя таго ж самага св. Георгія. Адначасова з гэтай царквой у Лідзе існавалі яшчэ тры іншыя ..."* [5].

Не зразумела, адкуль пайшла інфармацыя пра царкву св. Юрыя (Георгія) у замку, калі Тэадор Нарбут піша толькі пра безымянную капліцу[6]: *"Капліца ў замку знаходзілася ад пачатку яго заснавання"* [7]. Як бачым, толькі - капліца, якая, верагодна, магла знаходзіцца у кутку аднаго з паверхаў замкавай вежы. Адам Кіркор, не ўказваючы сваіх крыніц, верагодна, проста адаптаваў слова *"капліца"* ў нашым замку да рускай мовы і назваў яе *"дамавой царквой"* [8] - г. зн. калі не кутком, дык максімум нейкім пакоем у вежы.

Тым не менш, вось гэта сведчанне Нарбута пра наяўнасць капліцы недзе каля 1323 г. з'яўляцца самім раннім згадваннем сакральнага хрысціянскага аб'екта ў Лідзе. Але і Нарбут, на жаль, не можа лічыцца надзейнай крыніцай, бо на сёння ён вядомы нам як аўтар шэрагу свядомых гістарычных фальсіфікацый на карысць балцкага элемента гістарычнай Літвы. Але, як для мяне, адзіным аргументам на карысць існавання капліцы ў нашым замку з'яўляецца сам факт згадвання яе гісторыкам, бо каб не Нарбут - ніхто б пра яе не ведаў і не пісаў бы.

Дарэчы, Тэадор Нарбут указаў галоўную крыніцу свайго артыкула пра Ліду (які быў першым тэкстам такога кшталту): *"Большасць дэталяў у гэтым артыкуле ўзята з парафіяльных нататак, сабраных нябожчыкам, с. п. кс. Вінцэнтам Нарбутам, пробашчам і дэканам Лідскім"* [9]. Кс. Вінцэнт Нарбут - сваяк Тэадора.

Для мяне невытлумачальным з'яўляецца тое, што сёння нічым не абгрунтаваныя звесткі, узятыя з вуснай прамовы святара ў 1865 г. (!), зноў ажылі.

[1] Лаўрэш Леанід. Лакалізацыя "Ліды Нарбута", першаснага паселішча на тэрыторыі нашага горада (Дапрацаваны даклад з X Лідскіх чытанняў) // Лідскі Летапісец. 2023. № 2 (102). С. 30-35.

[2] Narbutt T. Cokolwiek z historyi miasta Lidy // Narbutt T. Dzieje staro?ytne narodu litewskiego. T. 5. Wilno, 1839. Dodatek I. S. 1.

[3] Там жа.

[4] Нарбут, без аніякіх спасылак, піша толькі гэта: *"Гэтае месца пасля заваёвы княствам Дайнаўскім каля 1180 г. - літоўскае паселішча ... Ліда" ("To miejsce, po zawojowaniu Ksiestwa Dejnowskiego, okolo r. 1180, w ktorem lezalo, jest osada litewska; poniewaz Lida")*. - гл. Narbutt T. Cokolwiek z historyi miasta Lidy.

[5] ЛЕВ. 1865. № 23. С. 928.

[6] Я і сам у свой не праверыў інфармацыю і ў адной з сваіх кніг напісаў пра царкву Св. Юрыя ў замку, за што выбачаюся. Гл. Лаўрэш Леанід. Грэка-каталіцкая (уніяцкая) Царква на Лідчыне. Полацк, 2012. С. 8.

[7] Narbutt T. Cokolwiek z historyi miasta Lidy. Dodatek I. S. 1. "Kaplica na zamku znajdowala sie od poczatku jego zalozenia"

[8] Киркор Адам Исторически-статистические очерки Виленской губернии на 1852 год. Вильна, 1852. С. 219.

[9] Там жа.

Міхал Шымялевіч пісаў, што каля 1524 г. у горадзе Лідзе маецца яшчэ адна царква[10]. Верагодна, лепшы лідскі гісторык XX ст. меў на ўвазе царкву Прачыстай Багародзіцы, бо дакладна вядома, што лідскі намеснік Юрый Іванавіч Ілініч, каб трымаць davеранаю яму гаспадарку ў Лідзе ў належным стане, клапаціўся пра сваіх падначаленых незалежна ад канфесійнай прыналежнасці, сацыяльнага статусу і этнічнага паходжання. Менавіта ў 1524 г. ён надаў святару лідскай царквы Прачыстай Багародзіцы Васілю некалькі пустых зямель і агародаў у Лідскім павеце. Трэба меркаваць, што каталік Юрый Ілініч кіраваўся тут практычным інтарэсам - рацыянальным выкарыстаннем зямельных пляцаў бо поп Васіль павінен быў уносіць штогадовую плату на ўтрыманне Лідскага замка[11]. Вядома, што яшчэ ў канцы XVIII ст. у царкоўным архіве захоўваўся фундуш вялікіх князёў ВКЛ 1524 г. на царкоўныя пляцы[12].

Заўважу: царква Прачыстай Багародзіцы на Зарэччы[13] згадваецца ўжо ў 1524 годзе, а а. Васіль - першы з вядомых нам святароў усходняга абраду!

Адзначу, што пасля замкавай капліцы і ажно да 1524 г. няма ніводнай згадкі пра нейкі храм усходняй канфесіі ў Лідзе, ці калі больш дакладна - я не ведаю ніводнай такой згадкі.

Міхал Шымялевіч[14] (са спасылка на Нарбута[15], а Нарбут у сваю чаргу са спасылкай на Ігната Даніловіча) таксама пісаў, што яшчэ нейкая іншая лідская царква была пабудавана ў 1533 г.

Адзін з лідскіх аматараў гісторыі таксама паведамляў нам пра асвячэнне ў 1533 г. царквы ў Лідзе, са спасылкай на Ніканаўскі летапіс: *"освящение церкви иже въ Лиде"* [16], - такі радок і насамрэч маецца ў гэтым летапісе. Я адмыслова вывучыў вялікі шматтомны Ніканаўскі летапіс і без праблем знайшоў інфармацыю ва ўказальніку да летапісу, што ў дадзеным выпадку маецца на ўвазе царква ў Палестыне[17]. Кнігі летапісу маюцца ў інтэрнэце і любы, хто зацікавіцца тэмай, можа сам гэта праверыць.

Але мяне здзівіла супадзенне датаванняў у Нарбута і ў Ніканаўскім летапісе - адзін і той жа 1533 год.

Знайшоў і прачытаў у Даніловіча адпаведны кавалак, на які спасылаецца Нарбут. Беларускі гісторык пачатку XIX ст. Ігнат Даніловіч надрукаваў свой "Летапісец ..." лацінкай. Для гэтага артыкула я перапісаў тэкст сучаснай кірыліцай і трошкі адаптаваў (аўтэнтычная лацінка падаецца ў зносцы): *"У лето 7041 (1533) родился великому князю Василию Ивановичу всея Руси сын, от его великой княгини Елены Глинской*[18]*, и наречен бысть Егорий (освяшчение церкви иже в Лиде), и возрадовался великий государь и прославил Бога"* [19].

У каментары да гэтага тэксту, Даніловіч піша: *"Больш за тры гады Алена была бясплоднай, разам з мужам наведала манастыры і цэрквы, хадзіла у паломніцтва па цудатворных мясцінах, раздавала міласціну сваёй рукой, і 30 жніўня 1530 года яна нарадзіла свайго першынца Івана ... Неўзабаве нарадзіла другога сына Георгія... Устаўленыя ў дужках словы аб асвячэнні Лідскай царквы сведчаць пра тое, што летапісец жыў у гэтым горадзе, ці пра тое, што словы гэтыя ўстаўлены ў тэкст пазнейшай рукой"* [20]. Заўважу,

---

[10] Шымялевіч Міхал. Збор твораў / укл. Л. Лаўрэш. Гродна, 2019. С. 27.

[11] Аляхновіч Р. А., Рыбчонак С. А., Шаланда А. І. Род Ілінічаў у Вялікім Княстве Літоўскім у XV-XVI стст.: радавод, гербы, уладанні. Мір, 2015. С. 80-81.

[12] Юрыдыка - частка горада, якая падпарадкоўвалася феадалу і на жыхароў якой не пашыралася судовая і адміністрацыйная ўлада магістрату.

[13] "Зарэчча" - гэта раён сучаснай вуліцы Калініна і прылеглых да яе вуліц і завулкаў. Паходжанне назвы відавочнае, паселішча "за рэчкай".

[14] Шымялевіч Міхал. Збор твораў. С. 27.

[15] Narbutt T. Cokolwiek z historyi miasta Lidy. Dodatek I. S. 1. *("1533. Cerkiew ruska w miescie byla poswiacona (Latopisiec Danilowicza: str. 315)")/*

[16] ПСРЛ. Т. 13. Ч. 1. СПб. 1904. С. 66.

[17] ПСРЛ. Т. 14. Ч. 2. Петроград, 1918. С. 213. ("Лида, гор. въ Палестине. XI-251. ХШ(1)-7041, 66.")

[18] Алена Глінская (каля 1508 - 4 красавіка 1538), нарадзілася ў Ласасіну (цяпер у Пружанскі р-н) ці ў Бялавічах (цяпер у Івацэвіцкім р-н). Дачка князя Васіля Львовіча з літоўскага роду Глінскіх і сербскай прынцэсы Ганны Якшыч. Вялікая княгіня маскоўская (1533-1538), жонка вялікага князя Васіля III. Зараз даказана старая версія яе смерці - Алена была атручана баярамі.

[19] Danilowicz Ignacy. Latopisiec Litwy i Kronika Ruska : z rekopisu slawianskiego przepisane, wypisami z wremennika sofiyskiego pomnozone, przypisami i objasnieniami dla czytelnikow polskich potrzebnemi opatrzone. Wilno, 1827. S. 315. *("W lieto 7041 (1533) rodisia welikomu kniaziu Wasilju Iwanowiczu wseja Rusi syn, ot jeho welikie knihini Eleny Hlinskie, i nareczen byst' Ehorij (oswiaszczenie cerkwi ize w Lidie), i wozradowasia welikij hosudar i proslawi Boha")*

[20] Danilowicz Ignacy. Latopisiec Litwy i Kronika Ruska ... S. 316. Зноска № 444. *("... Helena wiecey lat trzech bezplodna, zwiedzala z mezem klasztory i cerkwie, pielgrzymowala do mieysc cudownych, sypala pelna dlonia jalmuzne, nakonicc dnia 30 sierpnia r. 1530 rodzica pierwszego syna Iwana ... Niebawnie wydala na swiat drugiego syna Jerzego, ... Wyrazy w nawiasie wtracone o poswieceniu cerkwi w Lidzie, albo dowodza, ze latopisiec w tem mieszkal miescie, lub ze na brzegu donotowane, poznieysza rekf do textu wtracone zostaly".)*

што гэты *"першынец Іван"* - будучы цар Іван IV Жахлівы.

Мяне адразу здзівіла амаль што даслоўнае супадзенне тэксту з кнігі Даніловіча з адпаведным тэкстам у знаёмым ужо Ніканаўскім летапісу: *"... родиси великому князю Василію Ивановичю сынъ отъ его великіи киягини Елены Глиньскіе, и нареченъ бысть Георгій, освященіе церкви иже въ Лиде: и възрадовася великій государь и прослави Бога"* [21].

Стала зразумела, што гэтыя летапісы аўтэнтычныя і, верагодна, з'яўляюцца "спіскамі", зробленымі з агульнай крыніцы - абодва яны аднолькава распавядаюць пра адны і тыя ж падзеі і пра Ліду ў Святой зямлі.

Справа ў тым, што, як піша Даніловіч, Алена з Глінскіх рабіла ўсе магчымае каб мець дзяцей, верагодна, таксама і дасылала дары і ў палестынскія манастыры і нарэшце нарадзіла сыноў, з якіх другі быў хворы ад нараджэння Ягор (Георгій, Юрый). Таму Палестынская Ліда мела дачыненне да Алены, і манах-летапісец ці жыў у Палестынскім манастыры гэтага горада і ведаў пра сувязь паміж Аленай і Палестынай, ці, што таксама магчыма, у летапісе была зроблена пазнейшая ўстаўка пра Ліду, бо сувязь гэтая была вядома.

Царква ў Палестынскай Лідзе згадваецца Ніканаўскім летапісам і другі раз[22], калі справа ідзе пра старажытны Лідскі абраз - святыню першых стагоддзяў хрысціянства. Зараз гэты горад каля Ерусаліма мае назву "Лод" (раней "Лідда"), і гісторыя пра цудатворны нерукатворныЛіддскі абраз Божай Маці (ці Рымскі абраз Прасвятой Багародзіцы) шырока вядома ў хрысціянскім свеце[23].

Галоўнай славутасцю горада Лода (былой Лідды ці Ліды) з'яўляецца меркаваная пахавальня св. Георгія Пераможца, над якой у VI ст. была пастаўлена базіліка. На яе руінах крыжакі пазней пабудавалі царкву, адноўленую пасля шматлікіх разбурэнняў толькі ў 1870 г. Становіцца зразумелым, чаму Алена з Глінскіх свайго другога сына назвала Георгіем (князь Юрый (Георгій) Васільевіч, 1532-1563), бо яна мела надзею на падтрымку гэтага святога, тым больш, што князь нарадзіўся хворым, глуханямым, і Алена Глінская пасля нараджэння свайго другога сына Юрыя мела надзею толькі на яго святога апекуна і, верагодна, працягвала рабіць ахвяраванні ў цэрквы горада Лода (Лідды).

Але ў любым выпадку згаданая ў летапісах царква 1533 г. не мае дачынення да нашага горада і таму пакінем яе ў спакоі раз і назаўсёды. Нарбут не зразумеў тэкст Даніловіча - Шымялевіч перапісаў у Нарбута - і вось ужо каля 200 гадоў мы ўсе разам падаём недакладную інфармацыю.

Але пойдзем далей.

У другой палове XVI ст., калі на беларускіх землях віравала Рэфармацыя і контррэфармацыя, выношвалася і рэалізоўвалася ідэя царкоўнай уніі, Ліда ўзвысіла свой адміністрацыйны статус, стаўшы ў 1566 г. цэнтрам павета. 17 верасня 1590 г. гораду было нададзена Магдэбургскае права[24], што таксама падкрэслівала яго эканамічную і грамадскую значнасць.

Адам Кіркор піша пра перанос замкавай капліцы ў горад і асвячэнне ў горадзе царквы св. Георгія ў 1553 г.[25] Заўважу, што гэтую інфармацыю Кіркор падае ў папулярнай кніжцы без спасылак, і, здаецца, больш нідзе і ніколі царква ў Лідзе пад такім вызнаннем не згадваецца. Аднак не робім з гэтага ніякіх высноў і ідзём далей.

У пачатку XVII ст. у нашым горадзе згадваюцца дзве праваслаўныя царквы: Прачысценская і св. Спаса[26].

На працягу XVII ст. уніяцкая царква ўсталёўваецца ў Лідзе, і ўжо ў першай палове стагоддзя ў горадзе згадваюцца чатыры грэка-каталіцкія цэрквы: св. Яна, св. Мікалая (каля рынкавай плошчы), св. Спаса (Збаўцы, у горадзе), царква Прачыстай (на Зарэччы)[27], аднак не факт, што ўсе яны існавалі адначасова.

Месцазнаходжанне цэркваў св. Яна і св. Спаса не высветлена. Вядома толькі, што царква св. Спаса знаходзілася недзе бліжэй да цэнтра горада. Улічваючы, што старая Ліда займала зусім маленькую тэрыторыю, сёння меўся б шанец, можа, нават і выпадкова, знайсці падмуркі

---

[21] ПСРЛ. Т. 13. Ч. 1. СПб. 1904. С. 66.

[22] ПСРЛ. Т. 11. СПб. 1897. С. 251. *("Ты, о владычице Богородице, свой чюдотворный образъ, его же мнози глаглютъ вторичьная икона, именовавшеся древле же Римляныни, по началу же Лидская зовома, иже блаженный патріархъ Германъ съ самого вьображенного образа преписати повеле въ Лиде, иконоборьства же ради царя Лва Саврянина въ Римее отпусти ю, на море поставивъ, и тако сама святая икона пріиде въ Римъ единымъ нощеденьствомъ, по летехъ же 130 …").*

[23] Вилкова М. В., Заиграйкина С. П. Лиддская (Римская) икона Божией Матери // Православная энциклопедия. Москва 2016. Т. XLI. С. 46-49.

[24] Pyzel K. Kosciol parafialny p.w. Podwyzszenia krzyza Sw. w Lidzie // Koscioly i klasztory rzymskokatolickie dawnego wojewodztwa wilenskiego. Krakjw, 2008. T. 2., cz. III. S. 95.

[25] Киркор Адам Исторически-статистические очерки Виленской губернии на 1852 год. Вильна, 1852. С. 219. *("Князь Гедиминъ соорудилъ здесь каменный замокъ, въ которомъ съ самаго основанія находилась домовая церковь, перенесенная въ 1553 г. во вновь построенную среди города во имя Св. Георгія. Самый Замокъ былъ поддерживаемъ до 1794 года, но наружныя стены онаго сохранились и доныне.")*

[26] Баравы Р. Ліда // Вялікае княства Літоўскае: энцыклапедыя. Т. 2. Мінск, 2006. С. 197.

[27] Rouba N. Przewodnik po Litwie i Bialej Rusi. Wilna, 1909. S. 107-109.

цэркваў ці, што больш верагодна, чалавечыя парэшткі на каляцаркоўных могілках якія абавязкова ў той час меліся каля царквы ці касцёла. На дадзены момант, у гістарычнай частцы горада Ліда, дакладна ідэнтыфікаваны чацвёра былых могілак вакол сакральных будынкаў - двое былых рымакаталіцкіх могілак (вакол фарнага і кармеліцкага касцёлаў) і двое грэка-каталіцкіх могілак (вакол былых цэркваў св. Мікалая - св. Міхала і вакол Прачысценскай царквы). І, нягледзячы на бясконцыя раскопкі тэхнічных камунікацый у нашым горадзе, да нашага часу не знойдзена слядоў цэркваў св. Яна і св. Спаса і, што важна, могілак каля іх.

Таму, можна выказаць гіпотэзу, што царква св. Спаса стаяла на месцы цэркваў св. Мікалая - св. Міхала, а св. Яна нейкі нязначны перыяд часу - на месцы Прачысценскай (потым Уваскрэсення Гасподняга) царквы. Вядома, што драўляныя цэрквы часта гарэлі ці прыходзілі ў нягоднасць з-за гніення дрэва і пасля аднаўлення на тым жа самым (ці прыкладна на тым жа самым) месцы, маглі па-іншаму асвячацца. Гэта мы бачым на прыкладзе цэркваў св. Мікалая - св. Міхала (гл. далей). І, дарэчы, для зусім невялікага ў той час горада, дзвюх цэркваў было б цалкам дастаткова.

У купчай, якой афармлены продаж 7 красавіка 1630 г. лідскім месцічам Лаўрынам Паўлавічам Казюковічам сваёй зямлі і хаты Мацея Вайцехавіча і яго жонкі Парасі Фёдараўны, згадваецца Фёдар Грынявецкі, святар храмаў Божых у горадзе Лідзе - у імя Прачыстай і Святога Мікалая (*"Chwiedor Hryniewiecki swieszczennik domu Bozego Przyczystey y swietego Mikolaya w Lidzkiem miescie stojacych"*, - заўважу, што гэты тэкст напісаны беларускай мовай на лацінцы). Пры апісанні межаў пляца ў купчай ясна ўказана месцазнаходжанне Прачысценскай царквы: *"...другім жа канцом да самой вуліцы, якая ідзе з горада Ліды на Дуброўню і Ліпнішкі, ідучы гэтаю вуліцай па дарозе з г. Ліды ад рынка і ад замка да Прачысценскай царквы па правай руцэ"*. З гэтага ўдакладнення бачна, што Прачысценская царква размяшчалася на тым месцы, дзе на пачатку XX ст. знаходзілася *"хатка Каліноўскага на Зарэччы"*[28]. Цяпер - гэта скрыжаванне вуліц Калініна і Стралкоўскага. З дакумента бачна, што адзін святар Фёдар Грынявецкі служыў у двух храмах: св. Мікалая і Прачыстай, таму, магчыма царква Прачыстай на Зарэччы была філіяльнай.

Вымушаны лічыцца з патрабаваннямі праціўнікаў царкоўнага аб'яднання з ліку шляхты, кароль польскі і вялікі князь літоўскі Уладзіслаў IV у 1633 г. дазволіў *"неўніятам … адпраўляць набажэнствы без усялякай перашкоды пад пагрозай адказнасці па законах* (за перашкоду - *Л. Л.*)" і сярод іншых беларускіх храмаў перадаў царкву св. Спаса ў Лідзе праваслаўнаму прыходу[29].

Як бачым, у 1633 г. у Лідзе і насамрэч мелася царква св. Спаса.

Мы нічога не ведаем, пра існаванне на пачатку XVII ст. у Лідзе праваслаўнага брацтва, але калі царква была перададзена, дык верагодна што такое брацтва было, бо толькі праваслаўныя брацтва і некаторыя магнаты (у асноўным, з-за чыста палітычных меркаванняў) вялі барацьбу за аднаўленне структуры праваслаўнай царквы. Заўважу, што царкоўныя брацтвы - з'ява абсалютна пратэстанцкая, брацтвы валодалі царквой, трымалі яе ключы, наймалі на працу і звальнялі святароў[30] - барацьбу супраць уніі яны вялі як барацьбу супраць царкоўнай іерархіі, супраць абмежавання сваіх паўнамоцтваў. Таму нядзіва, што праз нейкі час, пасля умацавання царкоўных структур, брацтвы зніклі. Але, калі такое брацтва ў Лідзе атрымала царкву, дык цалкам лагічна, што ім была перададзена царква каля рынка, у цэнтры горада. А Прачысценскую царкву ў прыгарадзе Ліды, на Зарэччы, наведвалі сяляне з навакольных вёсак.

Ужо ў 1644 г. у дакументах згадваецца царква св. Мікалая: *"Лета ад нараджэння Сына Божага 1644, красавіка 8 дня, пан Самуэль Гадэпскі*[31]*, пінскі падстолі з жонкай яго пані Юстынай Круневічоўнай, мазырскай падкамаранкай і падстолінай пінскай, ... перадалі правы на дом, які мае назву Стэфанаўскі, перад царквой Святога Міколы*[32] *ў горадзе Яго Каралеўскай Мосьці Лідзе, ... суддзі лідскага земскага суда Адаму Аўсянаму"*[33]. Як бачым, гэты дом у той час стаяў паміж вуліцай Віленскай (зараз - Савецкай) і царквой. Можна выказаць здагадку, што царква св. Міколы была пабудавана на пляцоўцы ранейшай царквы св. Спаса.

(Заканчэнне ў наступным нумары.)

[28] Шимелевич М. Город Лида и Лидский замок (Исторический очерк) // Виленский календарь. Вильно, 1906. С. 37-57.

[29] Описание документов архива западнорусских униатских митрополитов. Т. 1. СПб., 1897. С. 227-228.

[30] Гл. Дмитриев М.В. Между Римом и Царьградом. Генезис Брестской церковной унии 1595-1596 гг. Москва. 2003.

[31] Падчас капіявання дакумента, у 1787 г. прозвішча запісанае ў 1644 г. на старабеларускай мове, перапісалі лацінкай як "Khodepski". Акадэмік Я. Карскі заўважаў, што такае злучэнне літар "Кг" - адзін з прызнакаў старабеларускай мовы, гэтак у старабеларускай мове абазначалася мяккае вымаўленне "г", напрыклад: "Скиркгайло", "буркгмистр" і інш., што з'яўляецца адной з яе асаблівасцяў. - гл. Карский Е. Ф. Что такое древнее западнорусское наречие // Труды Девятого археологического сезда в Вильне. 1893. Т. II. Москва, 1897. С. 62-70.

[32] У тэксце, перапісаным з старабеларускай мовы, менавіта "Міколы".

[33] Vilnius University Library. Ф. 5. Оп. 21. Д. 4280. Wypis z Xieg Kommissyi Boni Ordinis Miasta JKmsci Lidy, 1787 (1644). Арк. 1 адв - 2.

Беларусы сустракаюцца з індзейцамі

Ліцвіны ўсюды: Літвінаў, Літвінцаў, Літвінцаў, Літвінцаў, Станюковіч, Максім; змест "Бюлетэня ІС БІТ" (1992)

(Працяг, пачатак гл. у № 19, 22, 24, 27, 30-34, 36-48, 50-52 (2022); 1-52 (53-104) (2023); 1-8 (105-112) за 2024 г.)

У 1992 г., як і з траўня 2022 г. у "Нашым слове.pdf", кожны тыдзень нашым клопатам было падрыхтаваць выпуск з матэрыяламі па БІС (беларуска-індзейскіх сувязях) і больш шырока - па "агульнай" індзеяністыцы і некаторых пытаннях культуралогіі і паліталогіі (было і нямала гумару, сатыры - можна было менш).

Гэта быў подзвіг, і мы хацелі б падаць змест "Бюлетэня ІС БІТ" за неймаверны 1992 год (без верасня), каб паказаць, наколькі разнастайнай была тэматыка.

У іншыя перыяды з 1980-х гг. мы таксама спрабавалі кампанаваць матэрыял для перыядычных выданняў, але, напрыклад, для "Весніка БІТ" (з 2008 г., штотыднёва, потым кожныя пяць дзён) не ўдавалася поўнасцю скон-

БЮЛЕТЭНЬ IС БIТ
№I 1992.I.6

Сям'я Верна К. (махавэ-крык) з Аклахомы вiншуе (членаў БIТ) з Новым годам I выказвае надзею на "лепшае сяброўства памiж намI I нашымI краIнамI". IC БIТ 91.12.31

21.12.91 атрыманы першы пакет ад Iндзейцаў штата Вашынгтон (аддзел прыродакарыстання "Канфедэратыўных плямен кольвIль"). Сярод матэрыялаў - правIлы палявання для членаў плямен I гасцей рэзервацыI. IC БIТ 92.I.3

Наяўная сума грошай БIТ у ГомелI - 280 руб. Савет Таварыства нагадвае правадзейным членам пра неабходнасць своечасова плацIць штомесячныя членскIя ўзносы (5 руб.). ПравадзейнымI членамI па стану на I.I.91 з'яўляюцца: [redacted] Т., Брыш А., Здаравенка Г., КалянковIч С., КарлюкевIч А., [redacted] М., СIмакоў А., [redacted] В., Шукамаў М. Для мэт рэгIстрацыI правадзейныя члены павIнны правесцI выбары кIраўнIцтва I прыняць змяненнI I дапаўненнI да Статута БIТ. Гэтыя арганIзацыйныя мерапрыемствы будуць праводзIцца на працягу студзеня-лютага. IC БIТ 92.I.I

У БIТ зарэгIстраваны наступныя структуры, якIя дзейнIчаюць у або пры Iм: I.КамIсIя па гIсторыI беларускIх езуIтаў 2.КамIтэт "Беларусы супраць "ПагонI" 3.ТрайбалIсцкая група "РадзIмIчы" 4. Рабочая група "ЗубрабIзон" 5.Цэнтр бIяграфIчных I генеалагIчных даследаванняў 6.Беларуская Бязбожна-паганская грамада 7.КамIсIя па 500-годдзю сустрэчы народаў I культур 8.Беларуска-амерыканскI антыдыфамацыйны камIтэт 9.Беларуская негатывалагIчная асацыяцыя 10.ДзIцячыя клубы "Сябры Iндзейцаў" II.Служба здароўя I2.Iнфармацыйная служба Беларуска-Iндзейскага таварыства I3.Грамадская камIсIя па кантролю над журналIстыкай I4.Беларуская асацыяцыя бульбы I5.БеларускI народны фронт вызвалення ад алкаголю I тытуню I6.МIжнародны цэнтр па гIсторыI партызанскага руху. Члены БIТ павIнны паведамIць пра жаданне (або нежаданне) працаваць у Iх. IC БIТ 92.I.2

Iнфармацыя пра стварэнне аб'яднальнага камIтэта Беларускага народнага фронта вызвалення ад алкаголю пры БIТ адпраўлена ў рэдакцыI наступных газет: ". дней", "Народная газета", "Знамя юности", "Белорусская нива" (20.12.91), "Советская Белоруссия", "БеларускI час", "Звязда", "Чырвоная змена" (24.12.91), а таксама "Новы дзень" (ЖлобIн). Ад платных аб'яў выраўшана адмовIцца. IC БIТ 91.12.24

ПадпIска штаб-кватэры БIТ: часопIс "Латинская Америка", газета "Голас РадзIмы" (2 экз.) IC БIТ 92.I.4

Новыя паступленнI БIблIятэкI БIТ: Сучасныя польскIя пIсьменнIкI. Iнфарматар 1944-1974. Апрацаваў Л.М.БартэльскI. Варшава, 1977 (I р. 50 к.) IC БIТ 92.I.3

Шукаецца для БIблIятэкI БIТ: Марэк СкварнIцкI /нар. 1930, Гродна/. "Васелле ў Су-СIцI" (на польскай мове, "ЧытэльнIк", 1974, кнIга рэпартажаў). IC БIТ 91.I.3

"БI": Антонава Т. Натхняюць вобразы РадзIмы. НататкI пра творчасць мастачак, нашых суайчыннIц з ЗША. Голас РадзIмы, 1991, 26 снежня. (ГалIна Русак згадвае БерагIню: "Падобны вобраз ёсць I ў амерыканскIм мастацтве, дзе ен называецца багIняя зямлI"). IC БIТ 91.I.I

9.I - 255 год з дня нараджэння кс.Е.Г.КняжэвIча (1737, Беларусь-18..) перакладчыка "Аб увядзеннI хрысцIянскай веры ў ПарагваI" Л.Мураторы.

БIС БIТ выходзIць штотыднева ў ГомелI тыражом да 999 экз. Кошт I руб. ПадпIска з любога нумара. Пры бясплатным азнаямленнI вярнуць.
246049, Гомель, а/с II4

"Бюлетэнь ІС БІТ" 1992 № 1 1992-01-06

БЮЛЕТЭНЬ IС БIТ
№14 6.4.1992

I. 2I-22 сакавIка адбыўся буйнейшы паўваў ў Ан-Арбор, МIчыган("Танец для МацI-ЗямлI"). БылI запрошаны вядомыя артысты, у т.л. Iндзейская рок-група з Канады "Сэвент файр" пад кIраўнIцтвам Алена Дэлеры. Iнфармацыя пра паўваў I рок-групу - у штаб-кватэры БIТ. IC БIТ 92.4.2

2. УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ НА "Бюлетэнь Iнфармацыйнай службы Беларуска-Iндзейскага таварыства". Ввиду ограниченного тиража (копии через копировальную бумагу и на ксерокс) подписка открыта для ассоциированных членов общества, а также лиц, вносящих добровольные пожертвования. "БIС БIТ" выходит еженедельно по понедельникам объемом один стандартный лист. Стоимость - I р. Подписка на любой срок. Годовая подписка - 52 р. Подписка на "фрагменты" (сообщения на определенную тему) открытая для всех желающих. Стоимость одного сообщения - 10 к. Темы формулируются заказчиком в произвольной форме. Рассылка - по мере накопления (не реже одного раза в месяц). IC БIТ 92.4.4

3. УДАКЛАДНЕННЕ У №I3 БIС БIТ ("Вобраз Iндзейцаў у беларускай лIтаратуры (проза)") замест апавядання "Твой сапраўдны сябар" прыведзена назва зборнIка, у якIм яно надрукавана ("ТаямнIчы надпIс"). У аднайменнай аповесцI згадак пра Iндзейцаў не знойдзена. IC БIТ 92.4.4

4. Беларуска-мерыканскI антыдыфамацыйны камIтэт прадстаўляе: ПЛЕТКА

Мае Iмя Плетка
Я не маю павагI да справядлIвасцI.
Я зняверчваю без забойства.
Я разбIваю сэрцы I разбураю жыццI.
Я хIтрая I злаславая
I набIраю моц з узростам.
Чым больш мяне паўтараюць, тым больш мне вераць.
Мае ахвяры бездапаможныя.
Яны не могуць абаранIцца ад мяне,
Бо я не маю нI Iмя, нI твару.
Высачыць I злавIць мяне немагчыма.
Чым настойлIвей вы стараецеся, тым больш няўлоўнай
Я нIкому не сябар. я раблюся.
Варта мне запляміць добрае Iмя,
Яно не будзе Iм больш.
Я пагражаю падзеннем урадам I зрываю вяселлI.
Я разбураю кар'еры I выклIкаю бяссонныя ночы,
Галаўныя болI I нястраўнасць.
Я прымушаю нявIнных людзей плакаць у падушку.
Нават мае Iмя сцябае.
Мяне завуць Плетка.
Я раблю загалоўкI I галаўныя болI.
Перш чым паўтарыць нейкую гIсторыю, спытай сябе:
Яна праўдзIвая? Яна сумленная? Яна неабходная?
КалI не,
НЕ ПАЎТАРАЙ ЯЕ I

(Iнфармацыйны бюлетэнь Iндзейскага цэнтра дружбы Су-Сент-Мары, 1992, сакавIк-красавIк) IC БIТ 92.4.5

5. НАМАЛЯВАЦЬ IНДЗЕЙЦАЎ Сярод IндзейскIх дзяцей канадскай правIнцыI Антарыё праводзIцца конкурс на лепшыя плакаты, якIя адлюстроўваюць тэму "1492-1992 - Наступныя 500 гадоў". Прысвечаны спрэчнаму юбIлею "адкрыцця" АмерыкI I будучынI карэнных народаў, ён заслугоўвае таго, каб да яго далучылIся беларускIя дзецI. МIнI-конкурсы ўзроставых груп 5-7, 8-II, I2-I6 гадоў адзначаюць пераможцаў на IнIцыятыве Беларуска-Iндзейскага таварыства, на ўроках памяцI ў кастрычнIку. IC БIТ 92.4.2

"Biuleten IS BIT" ("Bulletin of the BAIS IS", Information Service of the Belarusian-American Indian Society) БІСБІТ 1992 № 14 1992-04-06

чыць большасць нумароў.

Тры зорачкі (***) перад запісамі значаць, што ў матэрыялу не было свайго загалоўка і ён пачынаўся проста з тэксту, першыя фразы з якога пададзены. Часам загалоўкі без зорачак былі першымі словамі першага сказа ў матэрыяле, якія былі выдзелены графічна (вялікімі літарамі).

Мы даём версію спісу з указаннем выдання, даты і нумара для усіх асобных артыкулаў, каб забяспечыць зручнасць спасылак на іх.

Пасля нумара выпуску ўказаная колькасць матэрыялаў (артыкулаў) у кожным. Асобныя матэрыялы ў выпуску нумараваліся (і гэта было б карысна ў любых выданнях, тым больш у лічбавую эпоху, але стварае дадатковае напружанне для стваральнікаў выданняў). Не пранумараваныя матэрыялы ў №№ 1 і 4.

Артыкулы невялікія або зусім малыя, але, спадзя-

ёмся, праца над іх стварэннем была не дарэмнай, - інфармацыя можа быць выкарыстаная тымі, хто хоча развівацца і бачыць увесь свет у комплексе, а не толькі ў схемах, якія выпрацавалі вельмі падобныя паміж сабой еўраамерыканская і еўразійскія спажывецкія "цывілізацыі" .

Некаторыя загалоўкі і, напрыклад, згаданыя ў загалоўках і ў артыкулах назвы структур БІТ могуць быць "незразумелыя" чытачу без дэталізацыі, каментарыяў. Пад "кантролем на журналістыкай" мелася на ўвазе магчымасць для абсалютна кожнага грамадзяніна прасачыць, метадам "ультрадэмакратыі", якая і не снілася "буржуазным СМІ", за некарэктным ужываннем друкаванага слова - і дзяржаўны, і апазіцыйны журналіст можа мець "беспардонны" характар, быць дробным скажальнікам фактаў (не "буйным", бо яго за гэта ўсё ж звольнілі б і ў Тэнесі, і ў Жлобіне: можна падбіраць факты тэндэнцыйна, а можна іх проста сістэматычна скажаць зусім не па заказе - і тады звальненне немінучае) і спакойна абражаць. Мы самі самадзейныя журналісты і, акрамя таго, ведаем "журналістыку ў Тэнесі" амаль што "знутры": гл., напрыклад, гісторыю комі-альманаха "Томагавк", шматлікія апеляцыі да выданняў, стваральнікамі якіх былі тыя, хто павінен быў адстойваць шматнацыянальную гармонію - а замест гэтага нярэдка былі розныя варыянты

БЮЛЕТЭНЬ ІС БІТ
№18 4.5.1992

1. Савет БІТ разгледзеў перспектывы развіцця Беларускай асацыяцыі бульбы. Прызнана, што асноўнымі напрамкамі яе дзейнасці з'яўляюцца: збор звестак пра найранейшыя спробы вырошчвання бульбы ў Беларусі і першую інфармацыю пра яе; фіксацыя найбольш цікавых фактаў, якія датычацца беларускай бульбы; растлумачальная работа па зацікаўленню грамадскасці ва ўдзеле у асацыяцыі; мерапрыемствы па арганізацыі вытворчасці бульбы і бульбяных прадуктаў членамі БІТ для іх забеспячэння. Збіраюцца кантактныя адрасы у гарадскіх цэнтрах і ў сельскай мясцовасці для разгортвання праграм БАБ. ІС БІТ 92.5.4

2. БЕЛОРУССКИЙ КАРТОФЕЛЬНЫЙ ПРИОРИТЕТ Известные этнографы Ю.Бромлей и Р.Подольный в книге "Человечество - это народы" (1990) ошибочно определяют возраст картофелеводства в Беларуси, но отмечают уникальный характер одного из блюд: "Картофель в Белоруссии возделывают всего лет полтораста, однако именно здесь из картофеля готовят особенно много разнообразных блюд, и на всей нашей планете только в Белоруссии известна картофельная каша" (с.24). ІС БІТ 92.5.4

3. ПОЧЕМУ БЕЛОРУСЫ-ЕВРОПЕЙЦЫ ГОРДЯТСЯ захватнической политикой своих магнатов, "Великой Беларусью от моря до моря", а белорусы-"индейцы" ценят миролюбие и крестьянские корни своих предков? "Чем длиннее история, тем больше в ней страниц не только славных, но и достойных сожаления, - пишут Ю.Бромлей и Р.Подольный в книге "Человечество - это народы" (1990). - Главное же - людой народ умеет гордиться собственной историей: древний - древностью своей, молодой - молодостью; норвежцы обычно с удовольствием вспоминают победоносные походы скандинавских викингов, грабительсвовавших на побережьях Европы и Западной Азии, индейцы же славят миролюбие своих предков" (с.105). ІС БІТ 92.5.4

4. ДА ПЫТАННЯ ПРА"РАЦЫЯНАЛЬНЫ НАЦЫЯНАЛІЗМ" Працяг выказванняў праф. Я.Тазбіра (пачатак у №17 БІС БІТ): "/.../ Мы прымаем нямецкую гістарычную спадчыну як уласную, а народы, якія жывуць на Крэсах Усходніх, запазычваюць змешаную або польскую гістарычную спадчыну. Гэта ёсць адна з крыніц, якая нараджае нацыяналізмы і ўзаемныя непрыхільнасці. Сталінская палітыка ў Цэнтральна-Усходняй Еўропе стварала - як гэта цяпер вядома - ачаг вельмі вострых канфліктаў. / Гляджу ў будучае досыць песімістычна." Перад пачаткам дыскусіі яе ўдзельнікі дамовіліся лічыць "нацыяналізм" станоўчай праявай, а шавінізм - адмоўнай. ІС БІТ 92.5.4

5. ПАМЯТНЫЯ ДАТЫ 28 мая - 70-гадовы юбілей Анатоля Рыгоравіча Ісачэнкі, вядомага савецкага географа, прафесара Ленінградскага універсітэта, а цяпер загадчыка аддзела НДІ геаграфіі Санкт-Пецярбургскага універсітэта. Па просьбе БІТ А.Р.Ісачэнка, ураджэнец Гомеля, прыслаў ліст з біяграфічнымі звесткамі, якія будуць выкарыстаны для артыкула, прысвечанага выдаднаму земляку. ІС БІТ 92.5.4

6. ВОБРАЗ ІНДЗЕЙЦАЎ У БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ (ДРАМАТУРГІІ) Першая вядомая п'еса беларускага пісьменніка -"Млын на Сініх Вірах" напісаная У.Караткевічам у 1957г., пастаўлена беларускім тэлебачаннем праз два гады, а ўпершыню надрукавана ў кнізе "Старыя беларускія хронікі". Дірнік у п'есе называецца немцам "апошнім магіканам". ІС БІТ 92.5.3

7. ІНДЗЕЙСКІ АРГУМЕНТ, які выкарыстоўваўся з 16 ст. і ўзяты на ўзбраенне БІТ для крытыкі або падтрымкі гістарычных сітуацый і сучасных працэсаў на Беларусі, прама звязаны з разгромам "нацдэмаў" у 30-я гг.: буйны партыйны лідэр і арганізатар друку С.Будзінскі ў артыкуле "Вораг у доме" цытаваў з "Падарожжа на новую зямлю" М.Зарэцкага месца, дзе "прыхільнік унутранай каланізацыі" і "зменавехавец" жорстка асуджаў Калумба за знішчэнне "туземцаў". Выступленне было"ключавым." БІТ 92.5.3

BISBIT = БІСБІТ 1992 № 18 1992-05-04

інфармацыйных "гета", "штэтлей" і "рэзервацый" з элементамі дыфамацыі, няпоўнай талерантнасці, неўспрымання прынцыпу плюралізму і г.д.

Дарэчы, павелічэнне колькасці матэрыялаў на рускай мове ў "Бюлетэні ІС БІТ" тлумачылася тым, што падпісчыкамі (найперш дзякуючы рэкламе ў сыктыўкарскім альманаху) сталі некалькі індзеяністаў па-за межамі Беларусі.

1 (10 арт.): 1) ***Сям'я Верна К. (махавэ-крык) з Аклахомы віншуе (членаў БІТ) з Новым годам // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 2) ***21.12.91 атрыманы першы пакет ад індзейцаў штата Вашынгтон // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 3) ***Наяўная сума грошай БІТ у Гомелі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 4) ***У БІТ зарэгістраваны наступныя структуры // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 5) ***Інфармацыя пра стварэнне аб'яднальнага камітэта Беларускага народнага фронта вызвалення ад алкаголю // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 6) ***Падпіска штаб-кватэры БІТ: часопіс "Латинская Америка", газета "Голас Радзімы" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 7) ***Новыя паступленні Бібліятэкі БІТ: Сучасныя польскія пісьменнікі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 8) ***Шукаецца для Бібліятэкі БІТ: Марэк Скварніцкі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 9) ***БІ: Антонава Т. Натхняюць вобразы Радзімы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз. № 1. 10) ***9.1 - 255 год з дня нараджэння кс. Е. Г. Княжэвіча // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 студз.

2 (9 арт.): 1) ***1) 3.1.1992 адпраўляецца ліст старшыні Гомельскага гарадскога Савета народных дэпутатаў С. К. Гальдадзе // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 2)***6.1.92 атрыманы ліст ад выкладчыка БДУ П. У. Церашковіча // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 3) ***6.1.92 атрыманы № 3 сыктыўкарскага індзеяністкага альманаха "Томагавк" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 4).***БІ Бібліяграфія // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 5) ***Бібліятэка БІТ збірае выняткі індзейскіх і амерыканскіх матэрыялаў у беларускім друку // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 6) ***Новыя паступленні Бібліятэкі БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 7) ***Просьба да ўсіх членаў БІТ прысылаць спісы індывідуальнай падпіскі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 8) ***10.1.92 споўнілася 100 год з дня нараджэння Мельхіёра Ваньковіча // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2. 9) ***7 сувязі з аб'явай пра стварэнне аб'яднальнага камітэта Беларускага народнага фронта пры БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 студз. № 2.

3 (10 арт.): 1) ***Дэпутат ад апазіцыі Я. Новікаў у выступленні ў прамым эфіры Беларускага радыё // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 2) ***Першыя публікацыі пра Беларускі народны фронт вызвалення ад алкаголю і тытуню // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 3) ***У № 3 "Чырвонай змены" (13-19.1.92, с. 3) надрукавана "Абвестка" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 4) ***21.12.1991 у "Настаўніцкай газеце" ў рубрыцы

Паважаны спадар Алесь СІмакоў!

Дзякуй Вам вялІкае за добрыя словы пра маю беларускую мову. Але тэрмІн "ІндзеянІстычны" прапанавала Ганна Паўлаўна МІтрош - выкладчыца беларускай мовы ў г.Івянец, якая дапамагае мне з вывучэннем беларускай мовы. На жаль, валодаю мовай пакуль што не вельмІ добра, але стараюся вывучаць яе.

Вашы даследаваннІ мне вельмІ цІкавыя, І заўседы буду рады атрымаць ад Вас Інфармацыю. Пасылаю Вам грошы на Ваш бюлэтэнь, Ім Вы робІце важную справу.

Што датычыцца "ПагонІ", то, на маю думку, усе гэтыя гульнІ з сІмволІкай БеларусІ - гэта неабходны этап развІцця нацыянальнай Ідэі. Для нацыянальнага руху заўседы патрэбны сІмвалы, якІя маглІ б аб'яднаць людзей І адрознІвалІся б ад афІцыйных. Безумоўна, ёсць пытаннІ больш важныя, але гэтая барацьба за "Пагоню" І сцяг сведчыць аб маладосцІ нашага беларускага нацыянальнага руху. Я думаю, што яго кІраўнІкІ добра разумеюць, што аб'яднаць людзей трэба не толькІ словамІ. Таму І я стаўлюся да "ПагонІ" спакойна, без экстрэмІзму. Але ж яна ў параўнаннІ з зубрам мае пэўныя гІстарычныя каранІ, больш вядома жыхарам БеларусІ. І змянІць яе на зубра будзе немагчыма.

Паважаны спадар Алесь, у мяне таксама ёсць да Вас просьба: можа быць, Вы дапамаглІ б мне з адрасамІ беларускІх суполак у Канадзе. Пакуль што гэтая краІна дрэнна намІ даследавана. З прычыны гэтага мы не можам скласцІ карту пра беларускІ рух на яе тэрыторыІ. Буду Вам вельмІ ўдзячны.

З павагай, МацюнІн Сяргей.

24.09.91г.
г.МІнск.

Letter from demographer Siargei Matsiunin (Сяргей Мацюнін) 1991-09-24 пра бюлетэнь, сімволіку. "Пасылаю Вам грошы на Ваш бюлетэнь, ім Вы робіце важную справу"

"На скрыжаванні думак" апублікаваны матэрыялы пра скаўцкі рух // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 5) ***Новыя кнігі Януш Тазбір. Польская слава Хрыстафора Калумба // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 6) ***13 і 18.1.92 па Беларускаму радыё ў чарговы раз гучала кампазіцыя "Мроі", у якой згадваецца "племя Вінету" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 7) ***Да пытання пра першы паэтычны твор на беларускай мове, у якім згадваюцца індзейцы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 8) ***Колькасць членаў БІТ на 20.1.92 // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 9) ***Чарговая задача камітэта "Беларусы супраць "Пагоні" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3. 10) ***БІТ патрэбны падрабязны слоўнік-даведнік // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 студз. № 3.

4 (5 арт.): 1) ***У 1991 г. святкавалася 250-годдзе Рускай Амерыкі, сёлета будзе адзначацца 500-годдзе "адкрыцця" Амерыкі, у 1994 г. - 200 год праваслаўя на Алясцы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 студз. № 4. 2) ***Працягвае сваю работу Камісія па 500-годдзю "адкрыцця" Амерыкі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 студз. № 4. 3) ***У БНФ ВАТ створаны першыя структуры // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 студз. № 4. ***Цытаты тыдня: "Наша жизнь полна самой беззаветной лжи, самых чудовищных духовных фикций..." // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 студз. № 4. 4) ***Памёр Сямён Львовіч Дорскі (20.10.1920-14.1.1992) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 студз. № 4. 5) ***Пасля таго, як БІТ было адпраўлена пісьмо ў рэдакцыю "Народнай газеты" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 студз. № 4.

5 (6 арт.): 1) ***З 30 студзеня па 2 лютага 1992 г. у Брандане, Манітоба, праходзілі чарговыя Зімнія племянныя дні Племяннога савета дакота-аджыбвэ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 лют. № 5. 2) ***БІ Бібліяграфія // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 лют. № 5. 3) ***Неабходна знайсці адрасы Джорджа Тайнеса // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 лют. № 5. 4) ***"Антымалітва", змешчаная ў "ньюслетэры" аднаго з "цэнтраў індзейскай дружбы" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 лют. № 5. 5) ***"Советская этнография", 1991, № 4 // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 лют. № 5. 6) ***6.2 - дзень нараджэння Аркадзя Куляшова (1914, памёр 4.2.1978) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 лют. № 5.

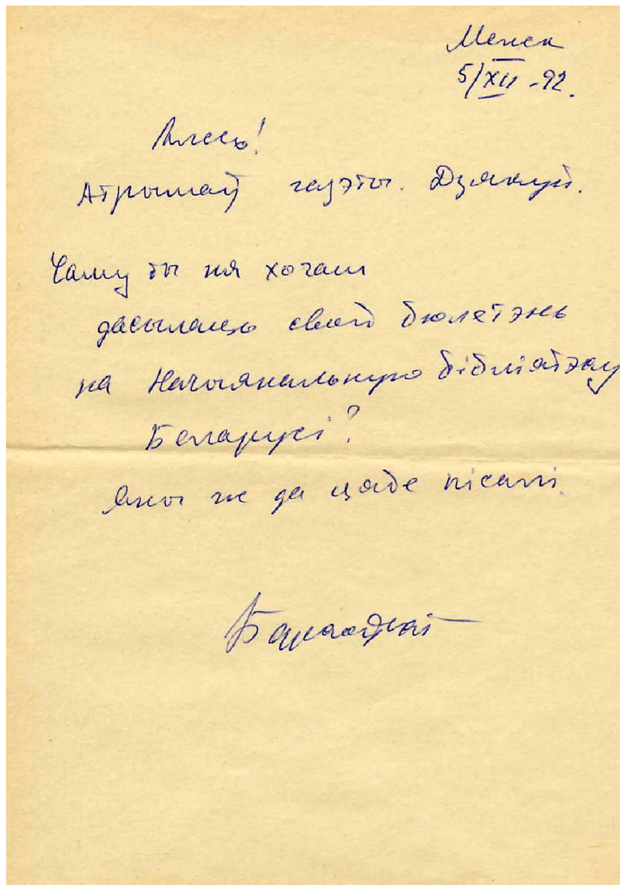
6 (6 арт.): 1) ***У матэрыяле Паўлюка Быкоўскага, БІТ, "Пра "спіянераны" лозунг, гісторыю і будучыню" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 лют. № 6. 2) ***Ва ўспамінах Васіля Віра // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 лют. № 6. 3) ***Апублікавана першая інфармацыя з подпісам "Інфармацыйная служба Беларуска-індзейскага таварыства" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 лют. № 6. 4) ***БІ Бібліяграфія // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 лют. № 6. 5) ***З 27.4 па 2.5.92 у Варшаве і Фромбарку // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 лют. № 6. 6) ***У кнізе Аляксандра Сяргеевіча Патупы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 лют. № 6.

7 (5 арт.): 1) ***У № 5 газеты "Наша слова" (5.2.1992) змешчаны артыкул Л. Баршчэўскай "Беларус'ен рэв'ю" - удакладненая назва" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 лют. № 7. 2) ***12 лютага ў Дзяржаўным мастацкім музеі Беларусі адкрылася выстаўка 20 карцін беларуска-амерыканскай мастачкі Галіны Русак // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 лют. № 7. 3) ***У лісце ад 10.2.92 (№ 2) М. Шуканаў паведаміў аб прынятым рашэнні // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 лют. № 7. 4) ***Новыя паступленні Бібліятэкі БІТ: Экарт А. Мемуары езуіта - палоннага Памбала // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 лют. № 7. 5) Заява савета БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 лют. № 7.

8 (6 арт.): 1) ***Знойдзена сведчанне пра адну з найранейшых крыніц беларускамоўнай друкаванай індзеянісцкай інфармацыі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 лют. № 8. 2) ***Два перавыданні кнігі І. Дамейкі "Араўканія і яе жыхары" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 лют. № 8. 3) ***БІ Бібліяграфія // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 лют. № 8. 4) ***Да стварэння экалагічнай структуры БІТ пад назвай "Рэзервацыя" або "Зямля пад белымі крыламі" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 лют. № 8. 5) ***З 1.3.92 у БІТ афіцыйна ўводзіцца новая форма тапоніма Амерыка - Мерыка // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 лют. № 8. 6) ***29.2 - дзень нараджэння Бяганскай Я. І., БІ (1908) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 лют. № 8.

9 (9 арт.): 1) ***Пошта штаб-кватэры БІТ у лютым

Менск
5/XII-92.

Алесь!
Атрымаў газэты. Дзякуй.

Чаму ты ня хочаш
дасылаць свой бюлетэнь
на Нацыянальную бібліятэку
Беларусі?
[illegible] не да цябе пісаць.

Баркоўскі

Letter from Ales Barkouski, a prominent researcher and collector (Алесь Баркоўскі) 1992-12-05

(лісты і бандэролі) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 2) ***У Санкт-Пецярбургу памёр Ісаак Давідавіч Выгодскі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 3) ***У "Известиях" (11.2.92) змешчана рэклама "гісторыка-геаграфічнага навукова-папулярнага ілюстраванага часопіса" "Руская Амерыка" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 4) ***Моніка Спірман, майстрыха па вырабу семінольскага адзення // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 5) ***Міхась Белямук, вядомы беларускі дзеяч з Кліўленда, ЗШМ, прыехаў у Беларусь, каб арганізаваць спойванне мерыканцаў [так] // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 6) ***29.2.92 (23.30) па Беларускім ТБ была паказана перадача "С. Картэс. Сюіта з балета "Апошні інка" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 7) ***БІ Біябібліяграфія [Біябібліяграфія] // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 8) ***У Дэнверы адкрыты нацыянальны офіс Індзейскага антыдыфамацыйнага савета // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9. 9) ***ІС БІТ высвятляе ў рэдакцыі газеты "Наша слова" і В. П. Лемцюговай // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 сак. № 9.

10 (7 арт.): 1) ***Саветам БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 сак. № 10. 20 ***У атрыманым 7.3.92 "ньюслетэры" Фонда індзейцаў дакота "Інсайт" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 сак. № 10. 3) ***Публікацыі пра выстаўку Г. Русак у Мінску, у якіх згадваецца пра "індзейскія" вытокі яе творчасці // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 сак. № 10. 4) ***БІ Бібліяграфія: Уладзімір Дзмітрыеў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 сак. № 10. 5) ***9.3.92 атрыманы новыя матэрыялы пра 3-ці Сход Духоўнага Адзінства плямён і Міжнародную крос-культурную праграму па алкаголю // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 сак. № 10. 6) ***У адказ на запрашэнне аргкамітэта па стварэнні нацыянальнай скаўцкай [арганізацыі] // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 сак. № 10. 7) ***Партнёр БІТ. Міжнародная крос-культурная праграма па алкаголю, Ненана, Аляска // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 сак. № 10.

11 (5 арт.): 1) ***БІТ высвятляе ў Алеся Разанава яго адносіны да асобы і "індзейскай палітыкі" "Адмірала" Хрыстафора Калумба // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 сак. № 11. 2) ***Валянцін Канстанцінавіч Лукашоў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 сак. № 11. 3) ***Член Асацыяцыі "Як у цывілізаваных краінах": Рыгор Харык // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 сак. № 11. 4) ***БІ Бібліяграфія // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 сак. № 11. 5) ***ІС БІТ спецыяльна для "Настаўніцкай", "Народнай" і іншых газет Беларусі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 сак. № 11.

12 (5 арт.): 1) Палітычная памылка // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 сак. № 12. 2) Яшчэ адна перамога "Пагоні" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 сак. № 12. 3) ***Назначаны першы часовы павераны ў справах Рэспублікі Беларусь у ЗШМ [ЗША] // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 сак. № 12. 4) ***Сафроній Жлоба, г. Берасць [,] у апублікаваным "Чырвонай зменай" артыкуле // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 сак. № 12. 5) ***ІС БІТ звяртае ўвагу беларускіх газет, якія друкуюць матэрыялы пра культуру мачыка // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 сак. № 12.

13 (5 арт.): 1) Алесь Лозка замоўчвае злачынствы скаўтызму // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 сак. № 13. 2) ***Прынята рашэнне прапанаваць для публікацыі ў беларускай перыёдыцы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 сак. № 13. 3) ***Негатывалагічная асацыяцыя абмеркавала // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 сак. № 13. 4) Вобраз індзейцаў у беларускай літаратуры (проза) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 сак. № 13. 5) ***Лідэрам [так] па колькасці індзейскіх публікацый упэўнена становіцца "Чырвоная змена" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 сак. № 13.

14 (5 арт.): 1) ***21-22 сакавіка адбыўся [най]буйнейшы паўвау ў Ан-Арбор, Мічыган ("Танец для Маці-Зямлі") // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 крас. № 14. 2) Условия подписки на "Бюлетэнь Інфармацыйнай службы Беларуска-індзейскага таварыства" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 крас. № 14. 3) Удакладненне ў № 13 БІС БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 крас. № 14. 4) ***Беларуска-мерыканскі [так] антыдыфамацыйны камітэт прадстаўляе: Плётка // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 крас. № 14. 5) Намаляваць індзейцаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 крас. № 14.

15 (5 арт.): 1) ***Известный БИО еще со времени попытки сотрудничества с "Парусом" Александр Класковский в радиоанонсе // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992.13

Suport Mutu
Apdo 639
12080 Castelló
España

February 16, 1994

Dear Friends:

We hasty to answer.

Your letter of February 1, Carlos Guzmán Böckler's book and the Suport Mutu N 9 arrived here today and are very much appreciated.

Thanks also for sending our Vygodskys Appeal to the universities. Eduard Gutkin (by the way, the only Jew in our Society for the present) now lives in San Francisco. The Vygodskys Project is not supported by the local authorities: we, the BAIS, continue to "work out" David Vygodsky, one of the first Soviet Latinoamericanists (the 1920-30s).

Your proposal to co-edi and publish an item on the Indian issue is exciting. This is a new area of activities for us. We "publish" typewritten newsletters and "short communications" for many years. We have a lot of texts (in Russian and Byelorussian) and of course are interested to translate from and into Spanish.

What kind of publication (a leaflet, a pamphlet or brochure)? Authors? Translators? Costs? Topics?

The revolt in Chiapas was really unexpected, although we have learned the spirit of the country after reading the 1973 Russian translation of Oficio de Tinieblas by Rosario Castellanos. Many here were strongly disturbed in January. The Press try to show the uprising as "bad news from Mexico, evoiding to say "an Indian revolt".

Please inform us of the events in Mexico as well as of the March pro-Peltier action in possible detail.

I am afraid we have had problems with overseas mails since 1992. Too many letters are not answered (maybe "lost") and don't say about "unhuman" postages. So: I am enclosing a copy of our letter to AIPIN. You of course correspond with this important Agency. Please if possible enclose the copy when you write them again.

Thank you very much.

We wish you every success.

Who are your (GSPI) leaders? How old is it? How many supporters do you have?

We look to hear from you.

Warm greetings.

Ales Simakou
BAIS
PO Box 114
Gomel 246049
BELARUS

P.S. Please support our Byelorussians Against Pagonia Committee (see the "enemy", their State Emblem, on the envelope).

Letter to Suport Mutu, Castellon, Valencia, Spain) 1994-02-16. Our newsletter is mentioned

крас. № 15. 2) ***У газеце "Піянер Беларусі" надрукаваны раздзел з фантастычна-прыгодніцкай аповесці Аляксея Якімовіча "Залатая дзіда" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 крас. № 15. 3) ***Пецярбургскі вучоны В. П. Грыцкевіч прапанаваў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 крас. № 15. 4) Памерлі Я. І. Бяганская, БІ, і В. В. Царашчатава, БІ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 крас. № 15. 5) ***На 1993 г. выдавецтвам "Полымя" запланавана кніга В. Гузанава "Адысей з Беларусі" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 крас. № 15.

16 (5 арт.): 1) ***В. Е. Алейников, преподаватель минской СШ, этнограф-любитель, знакомый с жизнью коренных народов Сибири, оспаривает // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 крас. № 16. 2) Индейское наследие // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 крас. № 16. 3) Из истории пряностей // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 крас. № 16. 4) ***У "Піянеры Беларусі" 16.4.92 надрукаваны яшчэ адзін раздзел з індзеяніцкай аповесці Аляксея Якімовіча "Залатая дзіда" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 крас. № 16. 5) ***Савет БІТ віншуе членаў таварыства з іх днямі нараджэння // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 крас. № 16.

17 (4 арт.): 1) Як хрысціянства знішчае прыроду // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 крас. № 17. 2) Заклік да індзейцаў? // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 крас. № 17. 3) Новыя паступленні Бібліятэкі БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 крас. № 17. 4) Да пытання пра "рацыянальны нацыяналізм" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 крас. № 17.

18 (7 арт.): 1) ***Савет БІТ разгледзеў перспектывы развіцця беларускай асацыяцыі бульбы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 4 мая. № 18. 2) Белорусский картофельный приоритет // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 4 мая. № 18. 3) Почему белорусы-европейцы гордятся // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 4 мая. № 18. 4) Да пытання пра "рацыянальны нацыяналізм" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 4 мая. № 18. Працяг. Пачатак у № 17. 5) Памятныя даты 28 мая - 70-гадовы юбілей Анатоля Рыгоравіча Ісачанкі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 4 мая. № 18. 6) Вобраз індзейцаў у беларускай літаратуры (драма) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 4 мая. № 18. 7) Індзейскі аргумент // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 4 мая. № 18.

19 (3 арт.): 1) Бібліятэка БІТ: новыя паступленні // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 11 мая. № 19. 2) Хутчэй радзіміч, чым беларус // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 11 мая. № 19. 3) ***Польская ассоциация друзей индейцев со штаб-квартирой в Белостоке распространила // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 11 мая. № 19.

20 (9 арт.): 1) ***На нядаўняй прэс-канферэнцыі па праблемах "рэферэндуму № 1" старшыня БНФ "Адраджэнне" Зянон Пазняк // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 2) ***У "Звяздзе" і "Народнай газеце" змешчаны матэрыялы "за" і "супраць" акцыянернага таварыства "Стары Менск" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 3) БІТ у беларускім друку // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 4. Польский "Монтигомо Ястребиный Коготь" в индейской деревне // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 5) "Миннесота ждет друзей" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 6) Об амаранте в белорусской печати // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 7) "Новыя асаднікі?" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 8) 48[****] - гэты нумар тэлефона вернуты штаб-кватэры // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20. 9) ***3 мая - день рождения Норы Щепаньской // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 18 мая. № 20.

21 (4 арт): 1) А. Знаменский, Р. Барш и Д. Хендерсон о коммунистической экономике резерваций // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 25 мая. № 21. 2) "За" і "супраць" 500-годдзя / / Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 25 мая. № 21.

3) Бібліятэка БІТ (новыя паступленні) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 25 мая. № 21. 4) БІТ у друку // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 25 мая. № 21.

22 (4 арт.): 1) Акцёр // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 1 чэрв. № 22. 2) Агульнасць лёсаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 1 чэрв. № 22. 3) "Мы живем не в резервациях" // Бюлетэнь ІС БІТ.

Paul DeMain
President
Native American Journalists Association
1433 E. Franklin Avenue, Suite II
Minneapolis, MN 55404

February 20, 1994

Dear Mr DeMain:

Thank you very much for the January 1994 Medium Rare. There are many news, many ideas, helpful, perspective addresses; it is really one of the most useful publications, as for me. Unfortunately, we cannot pay subscription or mailing. You know the situation here. But to say the truth, we are very much interested in obtaining information on the Indian media. This is a priority.

Many of our members dislike paying dues. So our budget is not "regular". Correspondence is cut because of high postages. It was one of the recent proposals to introduce "a forward looking" year membership. The problem of attracting members is still more than existent. We "maintain" our office at my place recently equiped with some additional shelving and our first Latin typewriter.

BAIS Information Service releases a weekly newsletter (about this sheet in Byelorussian and sometimes Russian; now temporarily "closed doors"; you realize: no xerox, no computer, it is too expensive) and "short communications" in three languages, includind English. We also try to encourage Byelorussian journalists contact and work for the Indian Press. Is it possible to publish the address of BAIS IS in Medium Rare? At request, we are ready to send any information on facts and events in the former USSR. By the way, thanks for our address in the News From Indian Country.

I am responsible for BAIS Who's Whos. There is an "Indian" block: persons who are connected or associated with the "Island" of Belarus or who write, speak etc. on Byelorussian - American Indian topics. We are interested in any Indian (especially biographical) directories. Could we receive your 1993 Registry on an exchange basis?

Are you in contact with AIPIN, Mexico City?

On a more personal question, our member Vladimir Aleinikov, born in 1949, now lives in Minsk, studies the culture and history of the Six Nations; he is going to defend a thesis, but I am afraid he is lacking sources. Iroquois views of themselves in particular. Who of the Oneidas is ready to interpret their culture in letters.

I take the opportunity to write to your colleagues as well.

Best wishes to you all. Special wishes of success to Unity '94.

We appreciate your attention.

Thank you.

Sincerely yours,

Ales Simakou
Executive Secretary
Byelorussian - American Indian Society
PO Box 114
Gomel 246049
BELARUS

Letter to Paul DeMain, President, Native American Journalists Association (NAJA), Minneapolis, Minnesota 1994-02-20. Our newsletter is mentioned. Paul DeMain (Skabewis) is "Oneida / Ojibwe" (citizen of the Oneida Nation of Wisconsin and Ojibwe from the Lac Courte Oreilles, Wisconsin)

1992. 1 чэрв. № 22. 4) "Хто ёсць хто" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 1 чэрв. № 22.

23 (4 арт.): 1) Вера Харужая таксама гуляла ў індзейцаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 8 чэрв. № 23. 2) Баскетбол // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 8 чэрв. № 23. 3) Карэспандэнцыя БІТ: красавік // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 8 чэрв. № 23. 4) Віктар Рыбакоў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 8 чэрв. № 23.

24 (6 арт.): 1) Коренное население Миннесоты // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 15 чэрв. № 24. 2) "Знаете ли вы Миннесоту?" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 15 чэрв. № 24. 3) "США" о штатах // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 15 чэрв. № 24. 4) Библиография омаха // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 15 чэрв. № 24. 5) Белорус среди омаха // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 15 чэрв. № 24. 6) ***№ 24 "Бюлетэня інфармацыйнай службы Беларуска-індзейскага таварыства // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 15 чэрв. № 24.

25 (7 арт.): 1) Змагарныя гімны // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 22 чэрв. № 25. БІТ і "западно-руссизм" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 22 чэрв. № 25 3) Паувау-92 // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 22 чэрв. № 25. 4) Библиотека БИО // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 22 чэрв. № 25. 5) Сможет ли БИО принять гостей-лакота? Известный российский индеанист А. Знаменский // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 22 чэрв. № 25. 6) ИС БИО не высылает иллюстрационные материалы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 22 чэрв. № 25. 7) "Если там живут люди, которые способны повесить белого за убийство индейца, этот город мне подходит" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 22 чэрв. № 25.

26 (4 арт.): 1) Артыкул года // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 29 чэрв. № 26. 2) Бібліяграфія членаў БІТ. Шаруха І. // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 29 чэрв. № 26. 3) А "Араўканія" па-беларуску?.. // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 29 чэрв. № 26. 4) Живут ли навахо в вигвамах? // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 29 чэрв. № 26.

27 (8 арт.): 1) Фінансавае становішча БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27. 2) Камісія па 500-годдзю "адкрыцця" Амерыкі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27. 3) Беларуская негатывістычная (негатывалагічная) асацыяцыя // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27. 4) Бібліяграфія членаў БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27. 5) Конфликт в редакции "Томагавка" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27. 6) Плакаты Натальи Соловьевой // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27. 7) Праблемы "Залатой дзіды" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27. 8) Бібліяграфія артыкулаў пра І. Дамейку // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 6 ліп. № 27.

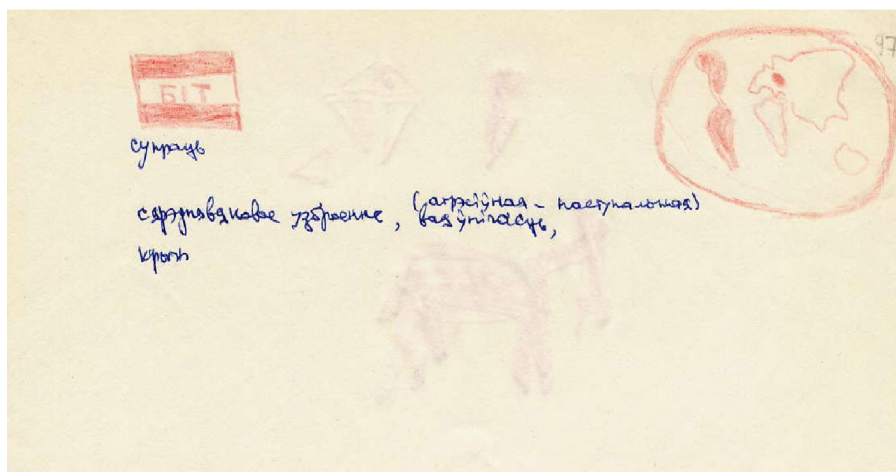
28 (4 арт.): 1) Міжплемянная асацыяцыя па лясной гаспадарцы Брытанскай Калумбіі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 ліп. № 28. 2) Пётр Лысенка і Уладзімір Палуян супраць адраджэння радзімічаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 ліп. № 28. 3) Памятныя даты // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 ліп. № 28. 4) Топонимы-индеанизмы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 13 ліп. № 28.

29 (7 арт.): 1) БІБС Памёр Аляксей Нічыпаравіч Карпюк […] // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 ліп. № 29. 2) Алкаголь у "ЧЗ" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 ліп. № 29. 3) "Новое право" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 ліп. № 29. 4) Новая сістэма ўзносаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 ліп. № 29. 5) Ельскі ў Кайене // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 ліп. № 29. 7) Рассказ Эмброуза Бирса // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 ліп. № 29. 7) "Прапановы па чыстцы" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 20 ліп. № 29.

30 (6 арт.): 1) Спецыяльны карэспандэнт "Чырвонай змены" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 ліп. № 30. 2) Беларускі народны фронт вызвалення ад алкаголю // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 ліп. № 30. 3) Патрэбны спонсары // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 ліп. № 30. 4) Памятныя даты // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 ліп. № 30. 5) Хемингуэй на Бимини // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 ліп. № 30. 6) Мальдзіс пра падарожжа Дамейкі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 27 ліп. № 30.

31 (7 арт.): 1) Новая публікацыя пра БІТ у індзейскай газеце // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 жн. № 31. 2) Татьяна Галко о Федерации крестьян и индейцев Чили // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 жн. № 31. 3) "Каларада" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 жн. № 31. 4) Языки, представленные в аборигенной

"Наш флаг" (злева) і "наш герб" (справа). "...сярэдневяковае ўзбраенне, (агрэсіўна-наступальная) ваяўнічасць, крыж". Пра што гэта? ...На цяперашнім варыянце герба Рэспублікі Беларусь - зямны шар - элемент, якім можна ганарыцца, але паказаны фрагмент, на жаль, без Амерыкі, нават без Аляскі, хоць яна і "блізкая"

топонимике // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 жн. № 31. 5) "З абаронаю айчыны [...]" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 жн. № 31. 6) Прием и исключение // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 жн. № 31. 7) О рассылке // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 3 жн. № 31.

32 (7 арт.): 1) Индеанистская информация в учебниках географии // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 жн. № 32. 2) Ложь, простоватость и хитрость // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 жн. № 32. 3) БИО и иезуитские архивы. Получены материалы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 жн. № 32. 4) "Бизонья пляска" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 жн. № 32. 5) "Про индейцев даже интереснее, чем про психов" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 жн. № 32. 6) Паўлюк Быкоўскі ў Гомелі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 жн. № 32. 7) Индейская топонимика // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 10 жн. № 32.

33 (3 арт.): 1) Более древние // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 жн. № 33. 2) Янка Маўр згадваў Сталіна // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 жн. № 33. 3) Индейские культурные растения // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 17 жн. № 33.

34 (9 арт.): 1) Е. Лукашева и туризм в БССР // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 2) Асацыяцыя індзейскай адукацыі прапаноўвае БІТ далучыцца // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 3) Ліст ад Ніны Густус // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 4) Членскія ўзносы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 5) Праблема Карлюкевіча // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 6). Анкориджская поездка // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 7) Поездка в Минск // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 8) Письмо от Христиана [Крысціяна] Феесла из Вены // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34. 9) Панглос о сифилисе // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 24 жн. № 34.

№№ 35-39 (верасень) не існуюць, не былі надрукаваныя.

40 (6 арт.) 1) Бойкоты // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 5 кастр. № 40. 2) Байкоты // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 5 кастр. № 40. 3) "Вінету" ў Беларусі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 5 кастр. № 40. 4) Вінету і "Крок" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 5 кастр. № 40. 5) Не блытаць з "Дайновай" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 5 кастр. № 40. 6) Зямля не прадаецца // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 5 кастр. № 40.

41 (6 арт.): 1) "Адкрыццё" Калумба... // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 12 кастр. № 41. 2) Алег Трусаў і індзейцы Перу // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 12 кастр. № 41. 3) Шчырае спачуванне члену БІТ Алесю Карлюкевічу // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 12 кастр. № 41. 4) Франциск Скорина // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 12 кастр. № 41. 5) Клондайк // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 12 кастр. № 41. 6) Не гитлерюгенд // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 12 кастр. № 41.

42 (11 арт.): 1) ***Вярнуць у Еўропу... Гутырчыка // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 2) ***"Ці ведаеце вы Мінесоту?" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 3) "А хто там ідзе?" Зянон Пазняк [...] // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 4) Збіраецца інфармацыя пра пашто-выя тарыфы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 5) Письмо от Андреса Игнатио [Игнасио] Домейко // Бюле-тэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 6) Почтовые тарифы зем-ли радимичей // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 7) ІС БІТ і "Белапан" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 8) Разработан бланк // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 9) Перадача // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 10) Паўлюк Быкоўскі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42. 11) Распространение // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 19 кастр. № 42.

43 (6 арт.): 1) "Народная газета" працягвае змагацца з дзікунствам // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 26 кастр. № 43. 2) Анатолий... Дакота // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 26 кастр. № 43. 3) Адрес МП "Золак" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 26 кастр. № 43. 4) Лакота сіу: адукацыя - ужо не працяг вайны // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 26 кастр. № 43. 50 "Беларускія "індзейцы" супраць "Звязды" і "Народнай газеты" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 26 кастр. № 43. 6) Ліпавы дабрадзей // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 26 кастр. № 43.

44 (7 арт.): Библиография по проблеме любикон кри // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 лістап. № 44. 2) "Апачы!" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 лістап. № 44. 3) В. Кебич: "Я просто вышел погулять на тропу войны собрать урожай скальпов с бледнолицых торговцев..." // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 лістап. № 44. 4) Памёр Міхась Аляксандравіч Ткачоў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 лістап. № 44. 5) "Праблемы загнівання" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 лістап. № 44. 6) Памёр Васіль Хомчанка // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 лістап. № 44. 7) Інфармацыйныя пакеты любіконаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 2 лістап. № 44. -

45 (4 арт.): 1) Структуры БІТ // Бюлетэнь ІС БІТ.

Drawing by Sviatlana Kaliankovich. Малюнак Святланы Калянковіч. The European Bison (zubr) and the American Bison are brothers, a symbol of Belarusian-Indian affinity

1992. 9 лістап. № 45. 2) Бібліятэка БІТ: новыя паступленні // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 лістап. № 45. 3) Цэнтр мовы карэннай Аляскі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 лістап. № 45. 4) Узносы пасылающца маркамі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 9 лістап. № 45.

46 (5 арт.): 1) Офіс любікон кры // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 лістап. № 46. 2) "Гаючы шлях" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 лістап. № 46. 3) Безрелигиозный период // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 лістап. № 46. 4) Буржуа хотел изучить свою планету // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 лістап. № 46. 5) Кевін Джонсан. Надвор'е // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 16 лістап. № 46.

47 (8 арт.): 1) "Еўрапейскі агляд індзейскіх даследаванняў" (том 6, № 2, 1992) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47. 2) Валерий Тишков - "русский министр по этническим делам" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47. 3) "Новы свет" Пельгрымоўскага ў № 4 (1992) часопіса "Спадчына" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47. 4) "Этнографическое обозрение" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47. 5) В серии "Международные отношения в СССР" Институтом этнологии и антропологии РАН // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47. 6) Размова з В. А. Іпацьевым // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47. 7) "Стоўн пост байзн" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47. 8) Сталінізм і алкагалізм - аднолькава добрыя цацы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 23 лістап. № 47.

48 (8 арт.): 1) "Новый фильм о русских индейцах" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48. 2) Алесь Адамовіч быў індзейцам і жыў у рэзервацыі // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48. 3) Бібліятэка БІТ: новыя паступленні // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48. 4) ***"Приключение в Беловежской пуще" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48. 5) Жадные литераторы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48. 6) Беспринципные еврейские журналисты // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48. 7) "Тайна индейских имен" В. А. Скрозникова [Скрозниковой] // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48. 8) История исследования русско-американских отношений в Белоруссии // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 30 ліст. № 48.

49 (4. арт.): 1) Дамейка пра араўканаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 7 снеж. № 49. 2) Заява па "Слуцкаму чыну" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 7 снеж. № 49. 3) Г. М. Филист и его неосуществленное намерение // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 7 снеж. № 49. 4) Гомельский писатель о Клондайке // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 7 снеж. № 49.

50 (5 арт.): 1) Генерал у "Бярозцы" і ў Паўднёвай Афрыцы // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 14 снеж. № 50. 2) Бывал ли Крук в Африке // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 14 снеж. № 50. 3) "Индейская книга" Л. Минца // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 14 снеж. № 50. 4) Гучок Яўген (БІБС) // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 14 снеж. № 50. 5) Унікальная дэзінфармацыя // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 14 снеж. № 50.

51 (4 арт.): 1) Пісьменнік-камуніст // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 21 снеж. № 51. 2) Дзікунства? // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 21 снеж. № 51. 3) Вялікалітоўскія канкістадоры // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 21 снеж. № 51. 4) Памёр Аляксандр Яўгенавіч Міронаў // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 21 снеж. № 51.

52 (3 арт.): 1) "Як хрысцілася Полацкае княства" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 28 снеж. № 52. 2) Оскальпированная земля // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 28 снеж. № 52. 3) "Еўрапейскае ўварванне": "верхняя дзесятка" // Бюлетэнь ІС БІТ. 1992. 28 снеж. № 52.

ЛІТВІНАЎ Васіль (Литвинов, Vasilii Litvinov) - першы з чатырох (па рэестры, вакабулах) асоб у слоўніку

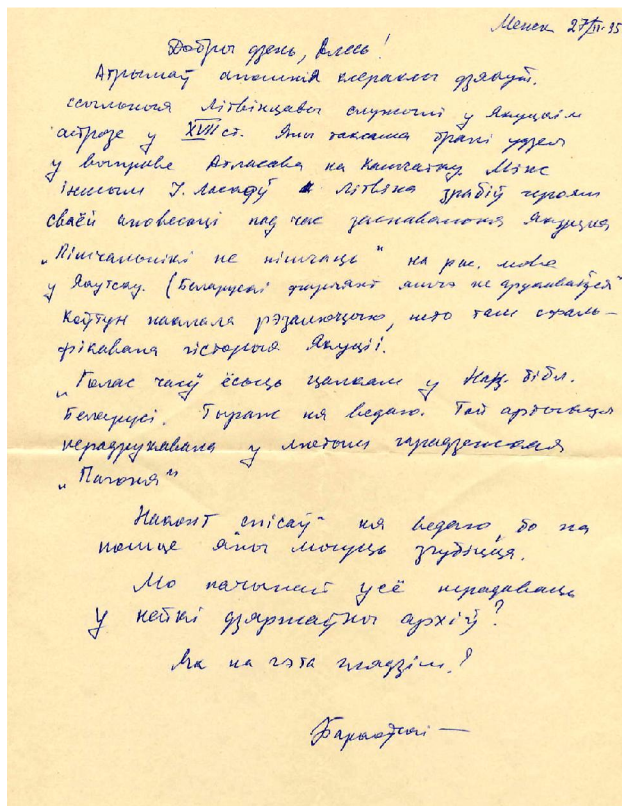
Jim Walton   July 29, 1993
P.O.Box 349
Nenana, AK 99760

Dear Mr. Walton:

We received your packet on May 22; we hope you have also written by separate mail. I think this packet is in response to our letter first sent via Connecticut and then Ontario, Canada.
I was very pleased to know more about you and especially that you are Tlingit.
I wrote to the Central Council of Tlingit & Haida Tribes on August 18, 1992 (I enclose a copy: please send again). That was one of our few attempts to contact American tribes direct. No answer. Can you help us to get into contact with them (i.e. the Tlingits). We (I could mention, for example, Uladzimir Aleinicau from Minsk) are really interested in this.
And one other request/proposal. If you join our Society, it will strongly strengthen us.
We are waiting your answer.
Best wishes.
Sincerely,

Ales Simakou, BAIS
P.O.Box 114
Gomel 246049
Belarus

Letter to Jim Walton (Tlingit) 1993-07-29

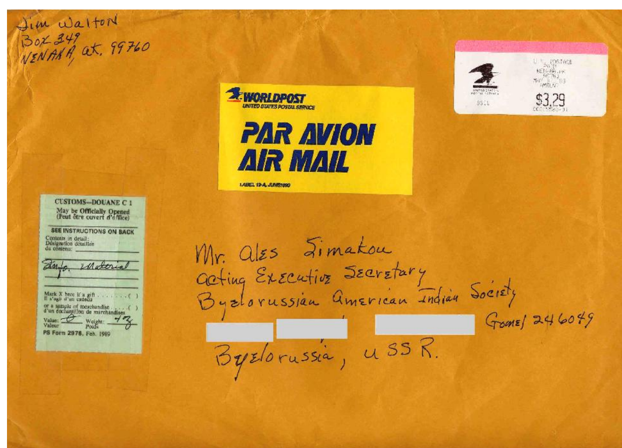

Менск 27/II-95.

Добры дзень, Алесь!
Атрымаў апошнія ксеракопіі, дзякуй.
Ссыльныя Літвінцавы служылі у Якуцкім астрозе у XVIII ст. Яны таксама бралі удзел у выправе Атласава на Камчатку. Між іншым, Т. Лясцоў [?] літвіна [?] зрабіў героем сваёй аповесці пад час заснавання Якуцка, „Пішчальнікі не пішчаць" на рус. мове у Якутску. (Беларускі фундамент яшчэ не фундаваўся" Кейтун напалала рэзалюцыю, што там сфальфікавана гісторыя Якуціі.
„Голас часу" ёсць цалкам у Нац. бібл. Беларусі. Тыраж ня ведаю. Там адбывалася перадрукавана у лепшым прадстаўленні „Пагоня"
Наконт спісаў ня ведаю, бо на пошце яны могуць згубіцца.
Ці пачынаеш усё перадаваць у нейкі дзяржаўны архіў?
Як на гэта глядзіш?

Баркоўскі —

Letter from Ales Barkouski (Баркоўскі) 1995-02-27 mentions Siberian Litvintsevs

Envelope from Jim Walton (Tlingit), Nenana, Alaska postmark 1993-05-07

А. Грынёва, у прозвішчах якіх быў элемент "Литвин-". Гринев 2009: *"ЛІТВІНАЎ Васіль (?-1844) - рускі прамысловец на службе РАК у Рускай Амерыцы ў 1820-х, хадзіў матросам на судах кампаніі. У 1833 ажаніўся ў Нова-Архангельску з мясцовай ураджэнкай Ганнай (пам. 1848) і меў дзяцей-крэолаў Міхаіла (н. 1835) і Феадосію (н. 1839)".*

Літ.:

5054 Літвінаў М. Адкрыццё Амерыкі, альбо Адзін дзень у ролі Хрыстафора Калумба // Звязда. 1997. 13 верас. С. 7.

3222 Литвинов Н. "Новые" нищие // Знамя юности. 1995. 26 авг.

4339 Лондон Дж. Жена короля / пер. Т. Литвиновой // Лондон Дж. Рассказы: пер. с англ. / сост. К. А. Кобызева и М. Е. Щербун; худ. А. К. Шеверов. Мн., 1980. С. 13-29.

ЛІТВІНЦАЎ Дзямід (Литвинцев, Demid Litvintsev) - Гринев 2009: *"ЛІТВІНЦАЎ Дзямід - радавы сібірскага лінейнага батальёна № 14, служыў у Рускай Амерыцы з 1854 і, відавочна, удзельнічаў у бітве з індзейцамі-тлінкітамі каля сцен Нова-Архангельска 11 сакавіка 1855. Л. выехаў у Сібір пасля заканчэння службы ў калоніях летам 1861".*

ЛІТВІНЦАЎ Пётр (Литвинцов, Petr Litvintsov) - Гринев 2009: *"ЛІТВІНЦОЎ [Литвинцов] Пётр (?-1865) - радавы сібірскага лінейнага батальёна, знаходзіўся на службе РАК у Рускай Амерыцы ў 1860-х, дзе памёр у чэрвені 1865".*

ЛІТВІНЦАЎ Пётр Сцяпанавіч (2) (Літвінцоў, Petr Litvintsev, Litvintsov) - Гринев 2009: *"ЛІТВІНЦАЎ [Литвинцов] (ЛІТВІНЦАЎ [Литвинцев]) Пётр Сцяпанавіч (1813-?) - сын святара, скончыў Іркуцкую Духоўную семінарыю, служыў настаяцелем новаархангельскага сабора Св. Міхаіла ў 1840-1850-х Л. прыбыў у Рускую Амерыку ў 1840 і спачатку знаходзіўся на в-ве Кадзьяк, а затым у 1846 г. быў пераведзены ў Нова-Архангельск. У калоніях у яго рускай жонкі Вольгі нарадзіліся дзеці: Аляксандр (н. 1840), Інакенцій (н. 1841), Пётр (н. 1844), Васіль (н. 1845), Уладзімір (н. 1848), Марыя (н. 1850), Гаўрыіл (1853-1854). У 1858 Л. з сям'ёй выехаў у Іркуцк".*

Літ.:

2806 Баркоўскі А. Беларускія татары і Сібір // Байрам. 1993. № 3. С. 19-26.

2807 Баркоўскі А. Нашчадкі беларусаў Сібіры // Голас часу (Лондан). 1995. № 1 (студз.-лют.). С. 22-24.

5836 Баркоўскі А. Нашчадкі беларусаў у Сібіры // Пагоня. 1995. 3-9 лют. С. 5.

СТАНЮКОВІЧ Міхаіл - нарадзіўся ў "сяльцы" Семяндзяева Дарагабужскага павета, цяпер раёна ў Смаленскай вобласці, памёр у Севастопалі (у 1870 г. па н.с.).

Гринев 2009: *"СТАНЮКОВІЧ Міхаіл Мікалаевіч (1786-1869) - адмірал (1856); у чыне капітан-лейтэ-*

Oct. 18, 1992

Dear Mr. Walton:
Thank you for your letter of April, this year.
We respect your advices. Your thoughts are important to us.
One of the Bahai believers visited Gomel recently. This faith is perhaps the best, but I am not a religious man. I cannot force myself to believe in something of nothing for me. I believe in Nature, Native moral power and tribal humanism. I also believe in "self-defence on reservation".
I am not a pessimist, but we work under unfavourable conditions and our memberships don't develop. We need more workers, more active and obliging members. Our (BAIS) people in America are very good, but a bit sluggish.
I am not aware of your real role in the Native American movement, but I ask you to help us to build the BAIS USA structure.
We hope the Spiritual Gathering IV was successful.
Please stay in touch. Samuel Demientieff doesn't write, but we have several regular correspondents in Alaska.
With best regards,
Ales Simakou, BAIS.

Letter to Jim Walton (Nenana, AK) 1992-10-18

April 30, 1990

Dear Ales,
Thank you so much for answering my letter. I just received it today.
Yes, would you please have your Moscow young woman who is a member of the BAIS write to me and if you can find a Native women in Byelorussia, that would be great. I am interested in writing to you people and find out more about your life.
I am going to answer your questions best I can; Yes, AFN is still around. Their office moved to 411 W. Fourth Ave. Julie Kitka is the new president of AFN. It is going well and strong. — I got your address from the TUNDRA DRUMS newspaper which is located in Bethel 300 NW of Anchorage. — Cook Inlet Pre-Trial L-mod is where I get my mail at which is located in Anchorage — About the Native artist's work you asked for. Yes, I will be very happy to send you some of my art work and feel free to publish my work in the Byelorussian magazine. Also I will get hold of some native artists and talk to them of the idea. Is it possible to get a copy of the Byelorussian magazines... I would like to see a copy. Can I send you a copy of the newspaper (TUNDRA TIMES). In this newspaper I have my cartoon published weekly. It's the one of you see on this card. I created this drawing. I'm sure you and your friend would find it interesting. By the way, I can not read or write in Russian...
The village of Koserefsky in the Yukon River I beleive do not exist any longer. I am from Emmonak (meaning black fish in Eskimo Yupik language) which is located about 150 miles from Holy Cross. Emmonak is right on the delta Yukon River.
I am going to try and locate an Ingalik Indian to correspond with you people. Give me time for they are hard to locate. I'll ask around.
I have not heard of Roy Peratrovich family for a long time and I have no idea where they live. Sorry.
Sorry I don't have any comments about Lithuania. It has been in the TV news broadcast in Anchorage few times. Also I am not familier with the Russian Orthodox in Kodiak.
I will write you a long letter next time and share you my life history.
Please write. Let us be friends Ales.
Thank you for writing.
Sincerely,
Michael

Letter from Michael Hootch 1990-04-30 p. 1 of 2.
Майкл Хуч - мастак, з няпростым лёсам

Please feel free to publish this art in your magazine and give my best wishes to your people.

Letter from Mike Hootch 1990-04-30 p. 2 of 2

нанта камандаваў кругасветнай экспедыцыяй у складзе ваеннага транспарта "Молер" і шлюпа "Сянявін" (капітан-лейтэнанта Ф. П. Літке) у 1826-1829. У ходзе гэтай экспедыцыі С. атрымаў 6 снежня 1827 чын капітана 2-га рангу. Разам з Літке ён даследаваў і картаграфаваў паўночную частку Ціхага акіяна. "Молер" пабываў у Нова-Архангельску ў верасні-кастрычніку 1827, а ў 1828 яго экіпаж даследаваў узбярэжжа Аляскі ў раёне Берынгава мора".

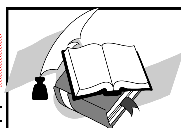
Літ.:

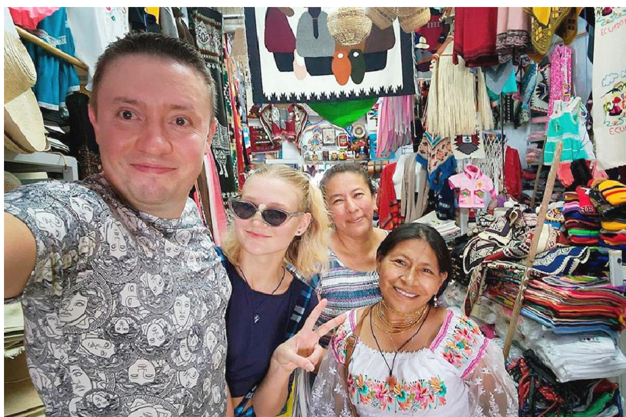
1983 Станюкович Т. В. К истории комплектования восточнославянского фонда МАЭ // Собрания Музея антропологии и этнографии АН СССР: к 100-летию образования первого академического этнографического центра. Сб. МАЭ. XXXV. Л., 1980. С. 10-16.

***МАКСІМ** (Эквадор) - паводле аднаго свежага інтэрв'ю, на фоне эквадорскай "эскалацыі" беларусы знаходзяць у краіне і спакойныя, бяспечныя месцы. Нават самыя незаконапаслухмяныя ў Эквадоры разумеюць, што некаторыя месцы важныя як аазісы бяспекі і камфорту - такія як курортны горад Манта, куды вырашылі перасяліцца Максім і Наталля. Несумненна, і ў *"пошуках каларыту і экзотыкі"*. Пра сваё жыццё там яны расказваюць у інтэрнэце.

Як заўсёды варта чакаць, беларуска-індзейскі кантакт у самай нязмушанай форме адбыўся на рынку - індыянка далучылfся да сэлфі пары і пры гэтым усміхнулася.

Максім і Наталля купляюць і заказваюць найбольш з мясцовай кухні. Тым, хто толькі пачынае знаёміцца з Эквадорам, рэкамендуюць пачынаць знаёмства з яго кухняй з севічы (ceviche, cebiche, sebiche, seviche) - нацыянальнай стравы з марапрадуктамі.

Максім і Наталля на рынку. Эквадор. Selfie: Maksim, Natallia and an Indian woman, Ecuador

"У Эквадоры асноўнай валютай з'яўляецца амерыканскі долар. Таксама там адносна стабільныя цэны, у прыватнасці, на хадавыя прадукты: хлеб, малако, мяса, макароны, рыс.

А за ўстойлівасцю цэн і якасцю прадукцыі сочаць карэнныя жыхары. Мясцовыя індзейцы, якія жывуць па сваіх законах, нават пры нязначным падаражанні могуць арганізаваць пратэсты, больш страшныя за бандыцкія. І пра гэта сусветная прэса не піша.

Напрыклад, папярэднія ўлады трохі паднялі цэннік на бензін. Карэнны народ перакрыў дарогі, праз што парушылася лагістыка і ў крамах на некалькі тыдняў зніклі прадукты. Цэны на паліва адкацілі да папярэдніх паказчыкаў, а палітычнае жыццё ініцыятара павышэння аказалася нядоўгім".

Максім і Наталля плануюць наведаць Куэнку з яе помнікамі Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА і пераканацца ў спакоі і парадку там.

"У Эквадоры дастаткова месцаў, каб працягваць адкрываць гэтую краіну зноў і зноў".

Літ.:

5832 Эквадор: 25 студзеня індзе[й]цы блякавалі галоўную трасу краіны і ўступілі ў бой з салдатамі // Навінкі. 2001. 31 студз. - 15 лют. С. 2.

5833 Эквадор: 13 лютага ўлады адмянілі надзвычайнае становішча, уведзенае пасьля моцнай хвалі індзейскіх пратэстаў [...] // Навінкі. 2001. 15-25 лют. С. 2.

Алесь Сімакоў,
даследчык беларуска-індзейскіх сувязей.
Ales Simakou *(e-mail: baicri@tut.by),*
researcher of Belarusian-Indian (American Indian, Native American, Amerindian, First Nations) connections.

Индейцы, Indianie, Indians, indigenous peoples, indigenas, indios de America y Belarus; Алесь Симаков. Белорусы встречаются с индейцами. [Вып. 86].

Провады зімы

Гарадскі парк культуры і адпачынку

3 сакавіка 2024

г. Ліда 12:00

Раённае свята

«ПРОВАДЫ ЗІМЫ»

госці свята:
-Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны вакальны ансамбль
«БЕЛЫ ПТАХ»
г. Мінск

У праграме:
- тэатралізаваная дзея «Вясну гукаем, свята песняй сустракаем!»
- канцэрт лепшых калектываў Лідчыны
- фольк-пляцоўка, майстар-класы, выстаўка-кірмаш народных рамёстваў, вогнішча «Гары-гары ясна»
- конкурс лялек «Шчодрая гаспадыня»
- святочны гандаль, атракцыёны, квэсты, гульні, забавы, спартыўныя выпрабаванні, падарункі і сюрпрызы ад арганізатараў

0+

3 сакавіка ў 12:00 запрашаем у Гарадскі парк культуры і адпачынку г. Ліды на раённае свята «ПРОВАДЫ ЗІМЫ»

Вас чакаюць:

- тэатралізаваная дзея «Вясну гукаем, свята песняй сустракаем!»
- канцэрт лепшых калектываў Лідчыны
- фольк-пляцоўка, майстар-класы, выстаўка-кірмаш народных рамёстваў, вогнішча «Гары-гары ясна»
- конкурс лялек «Шчодрая гаспадыня»
- святочны гандаль, атракцыёны, квэсты, гульні, забавы, спартыўныя выпрабаванні, падарункі і сюрпрызы ад арганізатараў.

ГОСЦЬ свята: Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны вакальны ансамбль «БЕЛЫ ПТАХ», г. Менск.

№ 9 (113) 28 ЛЮТАГА 2024 г.
наша СЛОВА.pdf

Метадычная дапамога не зашкодзіць

Музей ва ўстанове адукацыі - своеасаблівая візітная картка з дыханнем гісторыі... У Лідзе і Лідскім раёне іх 36.

У Лідскім раённым цэнтры экалогіі, турызму і краязнаўства адбыўся навучалы семінар для кіраўнікоў музеяў устаноў адукацыі, са стажам працы на пасадзе да 2-х гадоў.

Як сфармаваць асноўны фонд музея, як правільна аформіць музейныя прадметы пры паступленні ў музей, якія асноўныя прынцыпы стварэння тэматычных выстаў і экспазіцый - гэтыя і іншыя пытанні стаялі на парадку дня.

Усім удзельнікам уручаны сертыфікаты, якія пацвярджаюць паспяховае засваенне праграмы семінара.

Мадэратар семінара: Тацяна Ярошка, метадыст Лідскага РЦЭТІК.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Адрас рэдакцыі:
231282, г. Ліда, вул. Лётная, 7а.
Адрас для паштовых адпраўленняў:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.
E-mail: sudnik@list.ru, sejlawiczy@gmail.com

Газета падпісана да друку 26.02.2024 г.

Фармат А-4.
Аб'ём 3,5 друкаванага аркуша.

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі. Рэдакцыя рукапісы не вяртае.

Газета размяшчаецца на сайтах: http://nslowa.by/; http://pawet.net/; http://belkiosk.by/
Дазваляецца самастойная раздрукоўка на паперу.